

р. 4337 іч. 37 × 0,50 = 18,50,-

Ч. 1. (165).

Перемишль, дня 7. січня 1933 р.

Porto opłacono ryczałtem.

P. VI.

Виходить що тижня. — Адреса Редакції й Адміністрації: „БЕСКИД“ Перемишль, пл. Чацького 5.
Передплата за рік 8 зол. за пів року 4 зол. за місяць 80 гр. За границею річно 2 амेрик. долари.

Ціна 20 гр.

УЛІНА КРАВЧЕНКО.

Колядка.

Світ в білих пухах, а небо сине —
Новая Радість — на землю лине.
А як на небі зірка засяє,
Чар святвечірній нас ПОЄДНАЕ.
Як святвечірня зірка розблісне
До вас полинуть мої всі мисли.
Думки, як птахи, білі, крилаті,
Будуть сьогодні у КОЖНІЙ ХАТІ.

Думки полинуть під сільську стріху,
Щоби вістити Радість-утіху!
Іdem назустріч ясної Долі,
На вгідну працю на РІДНИМ ПОЛІ
Сьогодні щезла темна властиваду —
Най добре слово дасть вам розраду.
Най добре слово, усміх веселий,
Скрізь залунає по ТИХИХ СЕЛАХ.
Слови погожі у стрічки зложу
І дам неначе з рідних піль — рожу.
— Відкиньтесьмуток, що груди тисне,
По хуртовині сонце РОЗБЛИСНЕ!

Для нас отверті до раю брами —
Безпечні будьте: Христос між нами!
С поміж нами Дитятко Боже —
Най темна сила ВАС НЕ ТРІВОЖИТЬ...
А нині — нині на Україні
Поклон віддаймо Божій Дитині.
Нехай лунає — веться колядка —
Най нас зеднає ОДНАЦІЛЬ-ГАДКА.
Діло посвяти і пісня згоди
Най нас зеднає в одно, Народе!
В наше майбутнє погляньмо ясно,
А Воля наша розцвіте рясно.
ДАЙ БОЖЕ!

„ЗВІЩАЮ ВАМ РАДІСТЬ ВЕЛИКУ...“

Коли надійшов час назначений Пророком і Предвічний Бог — Слово став чоловіком, тоді побожним пастирям на вифлеємських полях явився Ангел Господній і так до них промовив: „Не бійтесь, бо се звіщаю вам велику радість, котра буде всім людям: що народився вам Спас, котрий є Христос Господь в місті Давида“. І тоді зявилася богата небесних сил і заспівали першу пісню радості на землі: „Слава на висоті Богу, а на землі мир людям доброї волі!“

Від сеїх хвилі розпочалася нова історія людства.

Проміння радості засіяло в людських душах перший раз від утрати райського щастя. Біля вертепу і яселя, в котрих Спаситель світа знайшов перше пристановище на землі, з'єдналися в любовій радості всі люди доброї волі. Вифлеємська Дитина злутила в одно убогих пастушків і богатих царів. Спільно приносять дари і співають величну пісню Новонародженному Спасителеві.

Спомин сеїх світлої хвилі в історії світу має в собі якусь дивну неземську силу обєднувати одиниці і цілі народи в одну велику сім'ю Божих дітей.

С дві сили, що єднають людей у спільноті думки, бажання і чину: любов і ненависть. Перша родить радість життя, друга смуток і горе.

Любов це Божа сила. З любови до людей Бог став чоловіком, щоби нам зготувити вічне щастя в небі. Любов Божа зготувила нам першу радість Вифлеєму. Її голосить світова Божа Післаниця, св. Церква католицька. В радощах Божої любові намагається Вона обєднати роздертий ненавистю і прибитий смутком, нинішній світ.

Ненависть це твір діявольської злоби. Безвиглядним смутком і розпукою, значить вона страшний шлях своєго походу. І вона теж обєднує маси людей, та лише до діявольського діла руїни, щоби відтак кинути їх у пропасть безвиглядного терпіння і смерті.

У невимовно важких обставинах приходить нам в сім році зустрічати великий Празник Мира і Любови — Христове Різдво. І хоч українська земля від краю до краю слізми і кровю спливає, хоч діявольська злоба стискає її страшними кліщами та добирається вже до самих сердець наших братів, щоб вирвати відсі самі найцінніші скарби любові Бога і Рідної Землі, хоч безвиглядна нужда витискає зойки нарікань, хоч як мало обіцює нам завтрашній день — цей Празник буде для нас Празником радості, таким яким був він для наших предків серед тяжких обставин чим сьогоднішні. Одно добре полішили вони нам, своїм наслідникам: духа віри і привязання до Церкви. Безвиглядні були їх терпіння, лихоліття протягалося на сотки років — та вони зберігли себе. З того часу пошили нам гарні памятки: радісні пісні — колядки, у котрих виспівували свою любов до Бога, і храми Божі у найменших сільських закутинах. Одної чесноти бажали навчити нас, так дуже потрібно нам сьогодні: чесноти християнської терпеливості.

Згадка на цю прикмету, якою визначалися наші предки, нехай кріпить нас у днях теперішнього горя і нехай зложить наші руки до побожної молитви о чесноті терпеливості і відережання. А ті почорнілі від поцілунків ікони і хрести у наших церковцях, нехай кріплять в нас віру і любов до Бога та привязання до католицької Церкви.

Нехай зневіра і смуток не мають доступу до наших душ!

Звертаймо наші думки до єдиного джерела сили і радості: до Вифлемської Дитини!

У вифлеємську ніч крім наші серця надію на Бога. Він не полішиє тих, що вірно сповнюють Його закон. Він даст нам силу перенести найтяжчі удари судьби, і по тяжкій пробі пішло нам радість побіди.

Бог радість наша!

Бог побіда наша!

В Божі надія наша!

(n)

Веселих Свят Різдва Христового і щасливого Нового Року всім Вп. Передплатникам, Прихильникам і Читачам „Бескида“ бажає

РЕДАКЦІЯ.

Людям доброї волі під застанову.

Святочні дні дають чимало свободного часу і нагоди, щоби люди буденної праці могли зійтися разом і побіч виявів працівничої радості, поговорити на поважніші теми. В часі Свят не побачите нікого, щоби ходив самітняком або сидів у хаті; всі, молоді і старші, гуртками вистоють біля церкви, на майданах, або збиряються в читальні, кооперативі та у приватних хатах. І тут розмовам нема кінця. Таке буває завсіди і таке буде на сьогорічні свята. А про що там будуть балакати? І на це відповімо, бодай приблизно: молоді по більшій часті переведуть час на пустяках, діти будуть в цілості заняті вертепом та колядками, а старші поважніші газди поспускавши голови, будуть нарікати на податки, екзекуторів, загалом на тяжкі часи. Сільські мудрагелі і всезнайки будуть прицій нагоді пописуватися власними політичними комбінаціями з ярмарочного і тому „найпевнішого джерела“, будуть ворожити недалеку війну, по котрій розуміється вернутъ назад давні, добре, передвоєнні часи. А слухачі будуть хитати головами, готові твердо вірити в правдивість тієї ворожби, хочби в ній були самі нездійсні нісенітниці. Така вже вдача у наших людей, не лиши у простих але часто у інтелігентів.

Подібні гутірки на злободневні теми є дуже корисні, а навіть конечні в нинішніх часах. Однак користь з них вийде щойно тоді, коли їх поведеться розумно, коли „політичні ворожбі“ не будуть на них найважнішими особами, а люди поважні і розумні і, що найважніше, коли на них зрілі люди будуть продумувати над способами, як зарадити злу, а не критикувати других та нарікати на біду.

Передовсім мусимо собі сказати, що джерело того зла, котре нас сьогодні так немилосерно бе, є у великій часті в нас самих. — Якто? — спитає неодин — таж ми таксамо працюємо тяжко як перед війною, таксамо виховуємо по божому наших дітей, ходимо до церкви і т. д. Ми тому не винні. — Отже якраз в тім наша вина, що ми лише таксамо поступаємо як перед війною, що ми за мало змінилися. Час не стоїть на місци, обставини змінилися до гори коренем, другі народи ідуть вперед, а ми хочемо всього по старому. Треба нам раз зрозуміти, що: 1) старі часи ніколи не вернуть, 2) що найправдоподібніше прийдуть ще гірші, та 3) що ніхто другий зі зовні нам не поможе, лише ми самі.

Щож нам робити? Яку раду давати? На це не тяжка відповідь: Подивімся на другі культурні народи, як вони поступають. Очевидно маємо на думці народи тієї самої що й ми віри, се є католицької. Візьмім наприклад католицьких німців. Вони мають проти себе шість міліонів комуністів, не рахуючи інших противників як протестанти, соціялісти, ліберали і др. Та вони не чекають, аж ворог втиснеться до самої закристи, але гуртується в сильних організаціях релігійних, освітніх та економічних. Ні одна одиниця не ходить там „люзом“, кожда від малого школяря до найстаршого дідуся належить там до якогось католицького гуртка. В іхніх організаціях панує незвичайна карність і солідарність, всі члени слухають старшини і якнайточніше виконують приняті на себе обовязки.

З противниками не пристають за близько і до їх товариств не ходять, їх газет не читають, а кождий по змозі передплатчує свій католицький орган. А далі, німці звернули особливу увагу на виховання молодого покоління. Над молоддю працюють там не лише школи, але таксамо родичі і організації молоді. Тому з ними рахуються противники, бо зі силою мусять рахуватися. Не ходить про силу фізичну, але про моральну і організаційну, бо вони є підставою фізичної сили.

А в нас? У нас теж ніби є організа-

ції релігійні, освітні і економічні. Та в них згуртована ледви якась незначна частина вірних. А як згуртовані одиниці виконують свої обовязки, як їх розуміють, про те аж жаль писати. Наприклад у церковнім брацтві: на папері сотка членів, а до місячної сповіді приступає кілька, або кілька націй. „Місіонара“ або іншу католицьку газету читає кілька, з того половина не хоче заплатити; про те, чого жадає статут брацтва, знає хиба двоє — троє членів. До кооперативи ідуть на те, щоби брати на борг а потім не віддати, бож то „наше спільне“ а до читальні, щоби прочитати газету, яку присилають „за безтурно“ або обмовити кого. Без сумніву є в кожному товаристві бодай кількою людей чесних і обовязкових, інакше воно престалоби існувати, але їх не слухають, бо в нас привикли слухати того, хто держить в руці батіг. Розуміється, що молодь, бачучи таку роботу і такий примір у старших, відтягається від організаційної праці і сходить на манівці. Інакше воно і не може бути. Однак дякувати Богу, не всюди в нас панує такий сумний стан. Є в нас дуже численні і зразково зорганізовані церковні брацтва, парохіальні бібліотеки, читальні та кооперативи. Всеж таки у богатьох винадках організаційне життя стоїть дуже слабо, нераз в читальні та кооперативи гуртується гірші елементи, які поборюють Церкву і релігію, а є ще богато таких сіл, де нема ніяких установ і де люди зовсім нічим не интересуються, ані нічого не читають.

Ці питання нині для нас життєві і незвичайно великої важливи. Святочний час і довгі зимові вечори надаються найкрасше на те, щоби над ними глибше застановитися та обмірювати способи, як зарадити злу. Люди доброї волі, розуміючи вагу і потребу своїх організацій, повинні чимськореше приступити до очищення сільських установ зі шкідливого сміття та оживлення в них здорової позитивної праці. Нехай вони самі послужать власним приміром, як треба в чесний спосіб працювати в кооперативі, щоби в ній не було манка, як виконувати обовязки члена читальні, брацтва і т. д., як у практиці стосувати клич „свій до свого“, як поборювати шкідливий вплив ворожої преси, як повинуватися наказам старшини, шанувати її авторитет, бути солідарними.

Наших людей треба переконати в правдивості двох речей: перше що з нинішній світової кризи і з тієї суматохи, яка є жде людство, вийде ціло лише той народ, котрий буде мати якнайбільше організацій, овіяніх здоровим релігійним духом творчої праці, а друге, що сила і користь організації не залежить від скількості згуртованих в ній членів, лише від того, що ці члени варта. Нехай тих членів буде 10—15, але чесних і роботячих людей, які радо жертвують свій труд для загального добра, ніж мала бути сотка ледарів, котрі вміють лише критикувати і ширити невдоволення. За всяку ціну треба вистерігатися таких котрі шукають особистої наживи, або незаслужених почестей. Добрий член організації не дивиться на те, щоби вона йому щось давала, але старається дати зі себе якнайбільше надівсі праці, посвяти і солідарності. Рішучо не можна терпіти таких членів, котрі не повинуються зарядженням старшини. Карність і солідарність це начальні вимоги здорового організаційного життя. На жаль у нас ці вимоги знаходять так мало зрозуміння.

Будуймо отже наші організації та установи на членах ідейних, перепоєніх духом правдивої побожності, підчинення авторитетові та посвяти для добра загалу — а тоді можемо сміло дивитися в будущину.

П.

Терпеливість, це найрідший з духових дарів
(Ю. Вегвид).

За Царство Христа в пресі.

Значення і сила преси.

Загально знана є річ, що преса, кіно і радіо, — це три найсильніші потуги сьогоднішнього світу. Цей факт треба не лише ствердити, але ствердивши це, витягти з цього відповідні висновки. В життю сучасних цивілізованих суспільностей, нема такої ділянки життя та діяльності людини, в якій не рішалаби одна з цих трьох потуг.

Сила преси полягає в тому, що вона одинока має змогу день в день керувати думки людських мас в точно означеному напрямку, день в день повторювати на всі лади і способи свій погляд, й вноювати його в маси та переконувати їх. Люди є по своїй вдачі вигідні; є bogato вигідніше прияти вироблену і дотепно подану думку за свою, ніж до неї власним зусиллям добиватись. А ще важніше від людської вигідності є це, що маса людська все хоче мати провідника на своїй житевій дорозі. І власне тим постійним провідником людських мас, що веде їх, та ще й співає їм по дорозі ріжні заохочуючі пісеньки, в кожну пору дня, — є преса. І нема здається сьогодні такої річки, за якою не шукалаби людина в своїй пресі. Від неї вона хоче мати все, від найбільш загального погляду на світ та життя, до найдрібніших особистих порад та вказівок.

Мірило громадської сили.

Хто хоче мати образове представлення потуги преси, хай послухає, що каже статистика.

В Німеччині розходиться щоденно близько 47 міліонів при-мірників ріжніх газет. Хто інший, oprіч преси, може говорити на протязі одного дня до 47. міліонів людей? Так менш більш як у Німеччині, є у всіх західно-европейських краях, Америці, Японії, а навіть в большевії, якої преса становить головний філяр їхньої сили. П'ятнадцять міліонів жидів на світі, має приблизно 12. разів більше газет (не конче

писаних по жидівськи, але захищаючих інтереси жидівського капіталу), — ніж 350 міліонів католиків на світі. Це є один з дуже важних „секретів“ жидівської сили і панування над світом. — Вісімнадцять міліонів зорганізованих членів комуністичної партії у цілому світі, видають в большевії та поза її межами, в четверо більше газет ніж усі католики на світі.

Наведені статистичні дані є мірилом сили і слабості, без огляду на те, чи вплив твої сили будуючий чи руйнуючий. Коли руйнуючий, то слабість катол. преси, як чинника протиділаючого, тим більшіму силь викликувати побоювання.

Мірило громадської слабости.

Якож є у нас Українців взагалі?

Нації і суспільноти є цілком як окремі люди. Є такі, що думають, мають сприт, уміють використовувати усі можливості в користь для себе, для збогачування своєї місії духовної і матеріальної. А є також однієї тяжкі, неповоротні, безрадні, що їх лише з тяжким трудом можна рушити, навіть тоді, коли діло йде про справу їхнього буття чи небуття. Те що діється у нас в ділянці преси, — це мірило великої нашої громадської слабости. Сім міліонів українців під Польщею, мають менше газет ніж найбільші і найменші племена в Європі.

Загальний вид сучасного Вифлеєму.

АНАТОЛЬ КУРДИДІК.

Місяців гріх.

(Легенда).

То було давно — давно.

Темносина ніч закинула на краєвид оксамітні оponи. Сховала у свої звої пальми, сковала хатки маленькі — усе, усе прикрила своєю кириєю, мов добра мати.

Скрізь в просторах, на небі і на землі — було тихо — тихо квітки поприжмурювали сірі очі до сну, пташки задрімалися в гніздах, а маленькі суслики давно вже тулилися до матері в ямі та спали спокійним сном.

Навіть зірки не світили тої ночі, як завжди. Позавивалися в пухкі хмари, та пішли спати, — бо минулій ночі...

О! минулій ночі вони всі світили, моргали, підскакували по небосхилі зутіхи!

Минулій ночі — Він, Бог Правди нарівнявся...

І десь-недесь тільки, видно було ясне світло. То старші, поважніші зірочки робили службу, хоч отак з землі можна було побачити, що вони ледви блимили помученими оченятами.

Тиха, тиха ніч висіла в просторах.

Та це так тільки здавалося. Там — онтам біля місточка, що виглядало, як кущик, обсипаний святоіванськими хрущиками, через пальмовий гай, що присів під горбком, їхали якісь люди.

Їхали на верблюдах, на конях, розбігалися на всі боки і знов зіздилися. І чути було тільки:

— Ah, проклята ніч!

— Нема?

— Hi, не видно...

І знов розігділися.

А так на кілька кільометрів перед ними їхала друга групка людей. Сивий старець провадив ослика, а на ньому сиділа жінка та горнула щось до грудей.

Малий ослик вгинався під тягарем і що хвилина приставав. Починалася пустиня, його копита западали в мілкий пісок і хоч майже додгадувався, що тим, що на ньому їдуть, втічи треба, хоч хотів — не міг. Врешті станув.

— Йосифе, він не піде дальше...

— Hi, Mariel Злізь на хвилину, нехай він відпочине.

І старець підійшов, здіймив обережно жінку з ослика і поклепав приязно тварину по ший...

— Ісусик спить?

— Спить...

Вони обое нахилилися над обличчям малої дитини, а вона смачно спала, затинувши мацицькі кулачки біля головки, від якої ішов посвіт...

— Не чути?

Старець хвилину уважно наслухував.

— Hi! Вони мабуть з дороги збилися.

Та в тій хвилині на сході дивно зяєніло. Луна почала розростатись чимраз дужче і врешті заза круговиду підняв чоло місяць. Бризнув світлом на пустиню, пісок набрав білого блеску, — десь з дива аж якась пташка скрикнула.

Старець боязко глянув позад себе.

— Mariel...

Так! В пустині тепер, коли вона була освічена світлом, їх могли дістати. В пустині в місячну ніч дуже далеко видно...

Жінка пригорнула дужче дитинку. Ослик, що відійшов був кілька кроків, підійшов сам, вони сіли і він, ніби розуміючи небезпеку, пішов швидше. Старець ледви успівав додержувати йому кроки...

А місяць підходив вище. Він вже цілій завис над обрієм, обливаючи усе ясним мертвівським світлом...

І їх вже добачили. Хтось скрикнув, вдарив батогом — і верблюди та коні пігнали гальпом, витягнувшись як струни.

Що каже статистика?

Невелика Швеція, на 6. міліонів населення, має одних лише щоденників 393., Швайцарія, на 4. міліони населення — 126. щоденників, Фінляндія, на 3. міліони і 600 тисяч населення — 111. щоденників, Норвегія, на 2. міліони і 800 тисяч населення — 264. щоденників, Данія на 1^{1/2}. міліона населення аж 272. щоденників. Даці, які живуть в Німеччині в числі всього 28 тисяч осіб, мають аж 2. щоденники. Жиди в Польщі (їх є 2 міліони і 200 тисяч), мають 188 газет, а в тому числі 23. щоденники, Німці в Польщі (їх є 1. міліон і 200 тисяч), мають 106 газет, а в тому числі 7. щоденників. Українці в Польщі з сімома міліонами населення, мають 80 газет, в тому числі 2. щоденники. — На це, щоби почервоніло лице від тих цифр, більше нічого не треба хиба додавати.

Католицька преса в світі.

Католики спізнилися зі своєю пресою о яких 200 літ. Зрозуміння ваги преси прийшло в католицькому світі, щойно тоді, коли всі важніші кріпості людського духа і організацій осередків, заняла преса чужа, обоятна або крайно ворожа до католицьких ідей.

Коли сьогодня статистика стверджує, що католицька преса скрізь „пасе задніх“, то одною з найважніших причин цього явища, є якраз те спізнення. І так в Німеччині, на загальнє число 3.398 щоденників, є 400 католицького напрямку, в накладі від 30—90 тисяч примірників. Ці катол. щоденники обслуговують лише 1/8 частину католиків Німеччини. Решта читає газети обоятні, або навіть ворожі катол. Церкви. В Бельгії 1/4 частини всієї бельг. преси належить до католиків. У Франції лише 1/7 зі загального числа франц. газет є під впливом, або власністю католицьких організацій. В Америці нема ні одного катол. щоденника і ледви чи скоро буде, бо тамошні пресові потентати ворожі кат. Церкви мають можливість при помочі своїх величеських пресових концернів, убити в зародку видавничий

Боже! скрикнула жінка.

Вона подивилася з докором на обличчя місяця і в її очах було стільки жаху, що він почервонів зі сорому і почав спадати в низ. Сховався краєм, половиною, щез зовсім.

І знов темрява застелила землю. Йосиф скрутів у бік і тільки вони відійшли кілька гонів, — побіч них промайнуло кілька десяток вершників. Вони гнали в тій надії, що попавши на слід, напевно наткнуться на втікачів...

Та врешті коні й верблюди вершників також притомилися. Врешті й вони стали звільнювати, поки зовсім не пристали. Звірята носили боками, пара бухала ім з ніздрів і губ.

— Hi, воно чорт зна що — говорив якийсь грімкій голос. — Якась непевна спраوا. Ви бачили коли, щоби місяць так ховався як сьогодні?

Ніхто не відповів. Дійсно — ці люди не бачили ще такого. Мовчали і мовчали завернули до світельців, що в далині ледви яріли..

І тоді зірки, що сторожу держали, побачили втікачів. Побачили, що і їм темно, не видно дороги і нагло по небу пішов згук срібної сурми і тисячі-тисячі зірок вискочило з теплих ліжочок.

Один приказ і вони всі побігли на свої становища, одна коло другої. І як приглянулися, хто там внизу, то знов стали стрибати, бігати, світити навпереди.

...А від тоді, коли прийде річниця отої дивної нічі, то місяць нагадує собі свою бундючність, соромно йому і не показується на світ.

І знов тільки зірки — тисячі зірок — світяться, як Мала Дитина, Ісусик, йде від хати до хати.

А люди тоді кажуть:

— Щось воно є, що на Святе Різдво ноchi такі зоряні...

почин католиків. Навіть американські католики навіть обслуговують ледви 1/3 частину католицького населення Америки (U. S. A.) Не ліпше, а значно гірше є по інших краях.

Опріч спілнення, другою не менше важкою причиною слабого стану катол. преси, є брак зрозуміння пекучої конечності наздігнати проганний час і направити промахи. Брак зрозуміння не лише серед сірої катол. маси, але й серед провідних катол. кругів. Не помагають навіть такі болючі удари і лекції, як наприклад доля катол. Церкви в Еспанії, яку то країну називано чайже архикатолицькою, де аж кішіло від священиків, церков, каплиць і монастирів, але зате не було цілими десятиліттями і століттями поважної католицької преси, а коли й були пороблені заходи для її засновання, то ці благородні почини не нашли належної підтримки серед заскорузлих і отяжливих в своїх думках і чинах провідних кругів тамошньої катол. Церкви. Пішли з димом церкви і монастирі; церковне майно пограблено і Бог не зробив чуда для тих, що занедбали всі засоби людської мудрости (преса, кіно, радіо), для оборони ідвигнення на відповідну височину святої справи.

Коли возьмемо під увагу цей болючий життєвий досвід, то зрозумімо насільки далекозорими були віщи слова Папи Пія X., про пресу: „На дармо будете будувати церкви, уладжувати місії, засновувати школи; всі ваші зусилля будуть даремні, якщо занедбаєте такий могучий середник оборони і наступу, яким є католицька преса“.

Шукання доріг.

Дальші причини, що стоять на заваді масовому поширенню катол. преси і витрученю з рук навіть богатьох католиків, преси ворожої, — це вже труднощі самого способу редакторів кат. газет.

Згадуємо про ці труднощі тому, що уважаємо цю справу за одну з найважніших, а бажанням нашим є — спонукати ширші круги до глибшої застанови над нею, до спільногу зусилля в шуканні тих доріг, якими катол. преса могла найшвидше дістатись до своєго катол. читача, заспокоїти його вимоги, та стати одиноким пресовим інформатором, дорадником і провідником.

Церква на протязі віків, виробила собі своє питоме духове обличча, яке має ціхи поваги, спокою, глибої надуми перед кожним кроком, спокійної розбудови, внутрішнього скуплення, творчого змислу і консерватизму, обмеження себе непорушними рамками законів, святочності і т. д. Такий є католицизм в цілому, така є й католицька преса.

Натомість світова некатолицька преса не знає і не хоче знати законів, які би

накладали на неї якісь обовязки. Вся вона повна гамуру, неспокою, поверхности, шукання все нових жерел ужиття і пустої втіхи та заспокоєння цікавості. Вона є легка, пестра, дотепна, а при цьому все готова підхідлюватись масі, підшептами легкого, в порівнанні з будованням, — руйновання і ломання всяких законів.

Вплив цієї преси під цим оглядом зrozумієте, коли почуете такі наприклад слова нашого хочби читача: „Дайте собі спокій з проповідями і проповідницьким тоном, коли я хочу послухати проповіді то вистане мені це, що я почую в церкві з проповідниці. Я не хочу, щоби газета мені проповідувала“.

Всі ті, що такий закид ставлять до редакції катол. газет, забувають, що некатолицька преса проповідує також і до цього постійно. Ріжниця лише в тому, що некатолицька преса проповідує необмежену свободу людини в межах беззаконня і відкінення всіх обмежень та обовязків людини супроти Церкви та її законів, а католицька преса проповідує свободу, але в межах законів, уважаючи законні обмеження за річ корисну і спасенну. Те, що некатолицька преса, а разом з нею навіть й частина католицьких читачів, уважає на найліпший присмак, — це уважає катол. преса забороненим і тріливим овочем. Але свобода беззаконна все була для склонної до гріховності людини, більш притягаюча ніж свобода законна. Тут власне є уся трудність катол. преси, яка здає собі справу зі своєго покликання і служби для добра незрячих своїх братів-читичів. Подати читачеві ці закони і правди в той спосіб, щоби він це відчув і зрозумів не як тягаря якихось оков, але як охорону правдивої і шляхотної свободи душі — це є найбільша штука, для здійснення якої шукає катол. преса цілого світа найкращих доріг. Найти мистецтво слова, найти взори і способи, як належить малювати небо земськими красками, як належить приодягти і вивести перед людські очі християнсько-католицькі правди, щоби надати їм чару та притягаючої сили — ось незвичайно важке завдання католицьких газетних письменників.

Українська католицька преса.

З усіми вичисленими труднощами, перед котрими стоять католики і редакції катол. газет цілого світа, приходитьться мати діло й українській катол. пресі. Труднощі ці у нас є лише значно прибільшенні, а опріч того маємо ще свою питоменну язву неграмотності, і дуже тяжких матеріальних умовин, що очевидно у великий мірі впливає на зменшення круга читачів.

Це все однак ніяк не може бути оправданням для того, що на кожних 500 душ

нашої дієцезії, „Бескід“ має лише одного передплатника, зглядно читача. (В більшевії наприклад, що третій громадянин передплачував якесь больш. газету, хоча загально твердять, що больш. газети є до розпуки нудні).

„Потішенні“, які нераз чуємо, що мовляв з іншими укр. католицькими газетами не ліпше, або далеко гірше, — є дуже болюче і тому волімо, про що справу не розписуватись.

Хочемо натомість з притиском зазначити і пригадати, що часи, що їх переживаємо, мають в собі усі прикмети великої дієвого перелому, сягаючого своїми наслідками в дуже далекий простір часу і духа. Іде величеська боротьба світів, а в цій боротьбі судилося відограти пресі одну з найважніших ролей. Тягар відповідальності паде на нас усіх. „Хати з краю“, не знає ця переломова доба, яку переживаємо.

Маємо отже право і обов'язок кликати всіх вірних до солідарності і відповідальності, а в цьому числі до помочі і підтримки з усіх сил, нашої катол. преси.

Труднощі великі, завдання — як сказано, дуже тяжке, але воно при спільному зусиллю, при належній підтримці, мусить бути виконане. Віримо разом з цілим католицьким світом, що во ім'я правди і новітнього головного заповіту католицької Церкви, — Христос мусить побідити і в пресі. (зет.)

Що може вратувати світ?

Відомий німецький педагог Ферстер, колись завзятий вільнодумець і противник Церкви, а нині глибоко віруючий чоловік помістив недавно в німецькому часописі „Die Zeit“ статтю, в котрій доказує, що лише поворот до релігії може вратувати нинішнє людство від неминучої катастрофи. Важні питання так політичні як економічні — твердить Ферстер — не дадуться ніяк розвязати при помочі самих лише політичних та економічних засобів. Тут треба зійти до самого джерела, до питань людського духа і на тій дорозі братися за розвязку справи. Людство руководиться вправді розумом, але не здоровим розумом лише пристрасним.

Найвірніший образ правди вказують нам Мудрі зі Сходу, навколо яких перед Дитиною-Ісусом. Людська мудрість мусить передовсім упокоритися перед Богом і призвати Його авторитет. Релігія Христова становить єдину силу, яка поборює хаос в душі, а вслід за тим хаос у суспільному життю. Вона підпорядковує дочасне добро Вічному, особисте загальному.

Митрополит Антін Ангелович у воєнному часі 1809. року. (зі старого недрукованого записника).

В 1809 р. упала столиця Австрії, а побідний Наполеон, що роздавав престоли і землі по своїй волі, прилучив до варшавського князівства західну частину Галичини і віддав її у володіння саксонському королеві. Вслід за тим, увійшов польський генерал Рожнєцький з корпусом війська в Галичину, заняв без опору її західну частину, а відтак увійшов до Львова, утворив скоро польський уряд і почав організовувати заняті області, до чого хотів позискати теж і ширші круги серед українського населення, особливо духовенства. Та коли з військових кругів вийшов приказ до наших консисторій, щоби видати зарядження згадувати в св. Літургіях не цісаря Франца I, але Наполеона, тодішній Митрополит Антін Ангелович спротивився цему зарядженню. Це дало притоку до уживання всіляких строгих примусових засобів, а серед польських кругів почала круїзити невірна вістка, будьто Митрополит враз з офіціялом о. Михайлом Гарасевичем і підчиненім духовенством створили тайний заговор на погибель польського війська, та, що „Митрополит зі своїми заговорниками задумав вирізати в підступний спосіб в Галичині все що польське і в тім намірі закуповув

всяляке оружжа“. Митрополит жадав від верховного начальника Рожнєцького розсліду і покарання тих, що розсіюють такі неправдиві вістки, та товта народу зібрана перед мешканням Рожнєцького, де якраз находився Митрополит, кричала і кидала погрози в його сторону: „zdrajca! zdrajca!“, на що генерал Рожнєцький сказав до Митрополита: „ja za nis nie gresze.“

В таких обставинах не було порадно Митрополитові Ангеловичеві залишатися дальше в столиці і він рішився опустити Львів і виїхати в більше безпечне місце та звідтіля розточувати свою опіку над вірними, аж доки обставини не змінятися. Увязнення деяких о.о. деканів з львівської і перемиської єпархій, скріпило намір Митрополита. Дня 3. червня напала озброєна товта на митрополичу палату і перебушувала всі кімнати і закутки, пошукуючи за нібито нагромадженим оружжям. Коли положення ставало щораз то грізіше, митрополит враз зі своїм офіціялом о. М. Гарасевичем покинув дні 8. червня Львів і через Винники дістався до Лисенич, до тамошнього пароха о. Жизневича, де обидва перебували кілька днів. Довше сидіти там було небезпечно і тому вони вибралися в дальшу дорогу через Бібрку, Жидачів до Карпат. В Дідушицях малих вступили до священика о. Підгородецького, який достарчив їм підвод на дальшу ізду. Не довіряючи своїм слугам, сам священик перебрався за селянина і завіз їх вечером до Мізуня, до камерального управителя Краля. Там заночували. Другого дня дав їм Краль

два верхівці з провідником. Зі сходом сонця відіхали вони до Сенечола, положеного майже на самій угорській границі. З Мізуня до Сенечола вела тільки лиха стежка. Від розсвіту йшли вони козачими доріжками через карпатські гори і оком незмірним ялові бори, з верху на верх, з дебри до дебри, ведучи по більшій частині коні на узді за собою, бо мусіли промошувати собі власними руками дорогу через завалені переходи лісовими зломами. Старший вже літами Митрополит утомився дуже такою дорогою, а покріпленим служила йому бескидська вода з потока Мізунки, попри котрий продиралися. Сонце було вже над заходом, як вони видобулися з цих гущавин та дійшли до полонинних верхів Сенечола. Тут опустили майже зовсім сили Архіпастиря. На щастя стрінули вони там вівчарів з чередою овець і попросили жентиці. Щиродушні верховинці принесли її чимкоршче та ще до цього грудку свіжого сира і вівсяній оципок. Зловили ще й кізля, зварили, як вміли, і погостили сердечно подорожніх.

Вже смеркало, як прибули вони до сенечільського пароха о. Сачкевича. В Сенечолі будувався тоді новий парохіяльний дім і о. Сачкевич приневолений був приймати своїх незвичайних гостей в стодолі.

В тім селі, що своїми хатами прилягало майже до Мадярщини, почували себе наші подорожні безпечними. Та вийшло воно інакше.

В тому часі був в Сенечолі громадський старшина Кость Джулович, називаний зви-

Українська діточка книжка і бібліотека

як головна основа виховання молодого покоління.

Добра діточка книжка та добірна бібліотека, примінена до молодого віку — це моноговажне средство виховної праці. Високе виховне післанництво сповняє діточке письменство, тому всі культурні народи дуже дбають про віднесення дитячого читальництва та багато працівника засновання діточних бібліотек і видавання відповідних книжок для дітвори і підростаючої молоді. Превелике значення книжки в життю дітвори та важний її вплив на моральний і духовий розвиток доростаючої молоді. Відповідно дібрана діточка книжка, є долотом, що різьбить діточку душу. Молоденька душа потребує до своєго розвитку гарних і цікавих книжечок. Добра книжка — це пожива молодості, головна основа виховання молодого покоління. Вона розвиває розум, уяву і почування дітвори, розбуджує її зацікавлення та помагає придбати легким способом багато нових відомостей. Добра книжка піддає нові, гарні гадки і будить здібності дитини. Плянове читання книжок, підносить дуже скоро висліди шкільного навчання та постепенно підготовляє молодь до відчування всего, що найкращі письменники зложили в своїх творах. Добра книжка є для молоді провідником будучого життя. Образування розуму дитини мусить йти в парі з образуванням релігійно-моральних і патріотичних почувань.

Кождий народ має свої ідеали, про які у вихованні не можна забувати. Хто не любить свого рідного краю та свого рідного народу, той є безбатьком і поштурканцем чужих і своїх. Навіть дікі племена проявляють велике привязання до свого говору і до історії свого племені. Теперішня, чужа нам утраквістична (дволомна) школа, зовсім не турбуються образуванням національних почувань української дитини, а навіть образування це спиню і калічить. Історія України є цілковито поминена в програмі навчання. Є там лише загадка про деяких галицьких княїв і про Люблінську унію. По укінченню школи, наша дітвора зовсім не знає історії свого народу. Занедбуючи образування патріотичних почувань нашої дітвори, теперішня школа не в силі створити сильних і чистих під релігійно-моральним оглядом характерів, що є найважнішою ціллю виховання.

Щоби усувати шкідливий вплив чужої школи і чужої книжки, наше громадянство

мусить заняться поширенням української доброї книжки та веденням бібліотек для дітвори і підростаючої молоді. Недостача такої культурно-освітньої праці підкуповує основи нашої Церкви і народу. Тільки книжка в рідній мові може заціпіти в діточих серцях любов до рідного письменства, до рідного краю і народу. Треба памятати, що лише цей поневолений народ, що подбав про належне національне виховання своїх дігей і своєї молоді, видержав всі ворожі затії та вдергався як окремий народ.

В західній Європі і в Америці, широко розвинулось дитяче читальництво, бо там вже давно пізнати превелике значення доброї діточої книжки у вихованні молодого покоління. У великих містах зорганізовано бібліотеки для дітей і молоді в окремих будинках. Діточка бібліотека звичайно займає одну, або дві кімнати з окремим входом. Стіни кімнат гарно прикрашені малюнками та портретами визначних письменників і діячів. В убогих бібліотеках замість картина, розвішується на стінах ріжкі наклеєні образки, вирізки з ілюстрованих журналів. Вступ до бібліотеки — читальні, вільний для всіх. Матері приводять своїх малих дітей, які оглядають цікаві книжечки з колірними малюнками. Діти від 10-го року життя, випозичають книжки до дому. Іхні батьки зобов'язуються виконувати бібліотечні приписи та обережно обходитися з книжками. Кожного тижня в означенному дні бібліотекар розказує дітям в приступах, живий спосіб, цікаві казки і повчаючі речі та знайомить молоденьких читальників з новими творами дитячого письменства. Витворюється тісний зв'язок між бібліотекарем і дітворою. Деякі бібліотеки організують спільно читання книжок. Дітвора з незвичною любовю відноситься до бібліотеки. Гарно зорганізовані діточі бібліотеки, виховали численні ряди свідомих, розумних чигачів, та дали трівку основу народній освіті. В західних краях Європи, книжки розходяться в сотках тисяч примірників, тому, що тамошніх громадян, як вони були ще дітьми, навчено читати і любити книжку.

Щоби уможливити українським дітям і молоді легкий доступ до справді добрих книжок, здорових своїм змістом і гарних що-до зовнішнього вигляду, наші виховники повинні заняться заснованням та належним веденням діточих бібліотек. Доцільно під-

брана бібліотека сповнить своє виховне завдання та розбудить серед дітвори і молоді живе зацікавлення книжкою.

Від наймолодших літ треба вщіплювати в діточі серця любов і пошану до книжки. Треба привчити молодь належно читати книжки, щоби вона розуміла їхні глибокі гадки. Дітям треба дати до рук таку книжку, яку вони полюбили, яка їх забавила, за якою вони заедно будуть тужити. Для дітей у віці 8—12 літ, наше діточне письменство має поважну низку видань інтересного, ріжнородного змісту. Книжковий вибір в галузі діточого письменства за останні роки може у нас похвалитися великим вибором цікавих казок і байок, які являються першим чинником морального розвитку дитини, даючи її приклади добра й зла, та привчають її любити перше та осуджувати друге. Казкові твори заціплюють в невинне діточне серце віру в остаточну побіду правди і добра. Наші видавництва збогатили наше діточне письменство прегарними оповіданнями про ріжні дивні пригоди, оповіданнями з життя звірят і пташок, збірками цікавих повісток і кіршів. Із всесвітньої діточої літератури вийшли в останніх роках в українському перекладі, численні твори буйної уяви: фантастичні оповідання і дотепні віршовані оповідання, якими шкільна дітвора дуже захоплюється.

Наše заслужене Видавництво „Світ Дитини“ (Львів, Зіморовича З.), розвиває в останніх роках широку діяльність в ділянці діточого письменства. В каталогі цього видавництва є богатий вибір добірних, цікавих та недорогих книжечок для дітвори ріжного віку. Видавництво „Золота бібліотека української дитини“ і „Марійське Товариство Молоді“, видали цілу низку цікавих оповідань для дітвори і доростаючої молоді. Також накладом „Рідної Школи“ вийшли гарні, ілюстровані книжки для дитячого читання, та деякі твори світового письменства для дітей старшого віку.

Наše діточі видання не доходять до широких кругів дітвори і молоді, бо дуже мало шкіл по наших селях має діточі бібліотеки, вивіновані в українські книжки, а виділи наших читалень не дуже зважають на потребу заохочення бібліотек в гарні, цікаві діточі книжечки. В слідуючих числах „Бескида“, подам ширший огляд діточих книжок, які з'явилися в останніх трох роках, накладом наших Видавництв, щоби на основі цього огляду, наші виховники і бібліотекарі могли поповнювати бібліотеки відповідними діточими книжками.

о. М. Ріпецький.

Памятайте, що місяць січень це МІСЯЦЬ КАТОЛИЦЬКОЇ ПРЕСИ.

Просимо вирівнувати залегlosti, складати передплату і придбати нових передплатників для „Бескида“.

чайно Костела. Цей сільський дука, що був притім пяницею, повергав того самого дня з Долини, де відбулося зібрання війтів. На цьому зібранні проголошено заклик польського уряду та приказ задержати Митрополита і його офіціяла, обіцюючи за це нагороди. В дорозі до дому зауважив цей Кос. ела своїм бистрим оком верховинця двох людей вищого стану, що зійшли зі своїм провідником круглими стежками в село. Не звичайні подорожні звернули його увагу тимбільше, що і найближчий сусід священник дуже рідко вибирає в тяжку дорогу до Сенечола. В мить прийшов на думку Костелі оголошений приказ в Долині. В селі вступив він до корішми, де сподівався, що застане людей, які вертали з роботи. Зібраним тут людям повторив приказ з Долини і висказав своє підозріння відносно подорожників, що він іх бачив. В ту саму хвилю минали корішму згадані подорожні і прямували до о. пароха. Чи з боязни, чи в надії на нагороду, чи може з обох причин, рішився Костела негайно задержати подорожників. однак розважніші присутні селяни не допустили до цього. Та Костела не покинув свого на міру і напітками задержав коло себе людей в корішмі.

Між тим прибули наші подорожні до о. пароха. А трапилося так, як то часто буває у верховинського священника, що у о. Сачкевича не було в хаті на приняття гостій хліба. Тому піslav він за хлібом служницю до сусіда коршмаря жидовина. Побачив її Костела і розпочав з нею розмову та при помо-

чі жидовина довідався те, що було йому потрібне, та переконався, що він добре вгаював. Вирішив отже виконати свій намір. Зібраних селян погодив щедро горівкою, покликав також горожу розставлену вже раніше в селі з косами і вилами і з цілою товою підійшов піднім вже вечером під тимчасове мешкання о. пароха. Приказав обступити стодолу, а сам з кількома пяними поплечниками увійшов в середину і станув перед Архипастерем.

Тут з'явила подія, що глибоко вразила серце Архипастеря. Офіціял о. М. Гарасевич своїми краснорічивими устами і свою незвичайно юпованою, зачав відклонювати Костелу і його поплечників від влюблених намірів, а спокійний і ослаблений цілодневним трудом о. Митрополит, відхилив верхні одіж і вкарав на свій нагрудний хрест, щоби вони пізнали в ньому свого Архипастеря. Але пяni не звертали на це уваги, а один з присутніх з дочернього села Вишкова, що називався Маланчук, почав навіть погрожувати вилами.

Оба Високодостойники більше не промовили ні слова. Заночували в стодолі під стороною кільканадцяти людей, озброєних у желізні вили та коси. Д'єсвіта рано всіли на призначений для них віз запряжений парою волів і під такою самою стороною завезено їх до Вишкова. Ту очікували полонених капітан польських війск Госіцький і братанок старости стрійського округа з польського рамени Петрушків.

З Вишкова прибули вони на Княжолуку і Болехів дні 21. червня до Стрия і як по-

лонені мусили ставитися перед старостою Казимиром Петрушкім до слідства. Однак ще того самого дня прийшла до Стрия вістка, що австрійське військо заняло Львів і наших полонених пустили на свободу. Для забезпеки виставлено ім перепустку підписану генералом Точинським, а староста Петрушкій відвіз їх сам своїм повозом до Львова, де вони прибули 23 червня 1809 р.

Не можна тут оминути і згадки про наглядну кару Божу, яка лягла на тих, що брали участь в затягах проти Архипастеря і його офіціяла. Костелу і Маланчука засуджено на однорічну вязницю в Самборі. Перший з них вийшов живий з вязниці, а другий не відсидів призначеної часу і помер там же. Однак недовго проживав й Костела, хоч був кремезній будови і мав надзвичайну силу. В місяць після виходу з вязниці переходить він підпітий коло одної хати в Сенечолі, де сгояла на подвір'ю домовина для помершого господаря цеї хати. Люди стояли на дворі і очікували священика. Костела надійшов і почав над домовою жартувати: „Ано хлопці, чи були добра та хата для мене?“ Сказав та і положився в домовину. Нагло вхопив один приятель веселий верховинець за віко і мерцій прикрив Костелу в деревиці, прилягаючи його тягарем свого тіла. Та хоч не довго придергував він віко, то Костела ледви піднісся з домовини, блідий наче труп і в кілька днів потім, зложено його вдруге до трумни з якої вже більше не піднісся.

о. ІРИНЕЙ НАЗАРКО ЧСВВ.

Під прапор Марії!

Живемо в часах виїмково тяжких. Доляє нам не тільки недостача матеріальна, але й недостача духових цінностей. Сьогоднішньому людству недостав в першій мірі віри, совісності й характерності. А ця одна недостача вистарчає, щоби захитати всі суспільні підвалини. І вони дійсно захитані. Захитані найперше моральні підвалини. Християни станили до нерівного бою з ворогами Христа, бо під час коли християни затерли на своїх прапорах ім'я Бога, або його боязливо скривають, то вороги Христа на своїх прапорах виразно виписують ненависть Бога. Отже коли християни не мають відваги добра, вороги мають очайдушність зла. Захитається й суспільні підвалини. Потоптано засади права й моралі. Власність, авторитет і родина без пошанівку. Те, що дотепер пятновано як злочин, тепер називається обявом „духа часу“. Вкінці захитані й політичні підвалини. Ні ціарство, ні республіка не захищенні перед ріжкого рода заговорами та замахами. Хто з нас може знати скільки перемін прийдеся йому ще пережити. Крім цього щораз то більше замотується господарська криза, а Схід палає луною пожеж і крові. Ось такою стає перед нами сьогоднішня дійсність.

Супроти цього на нас католиках тяжить строгий обовязок рішучого протидіяння. Однака це протидіяння не сміє обмежитися тільки на обороні перед ворожими нападами, але воно мусить перейти у мужній наступ. Сьогодні вже не вистарчить тільки будувати греблі, але треба приготувати й тарани. А це прямо немислимє без сильної католицької організації. Організація нашого села й міста в католицькому дусі — це одна з найпекучіших потреб сучасної хвилі. Вороги Христа й Церкви йдуть на нас зорганізованою лавою, тому й нам треба цілком зорганізованих рядів. Доброї волі й доброго матеріалу в нас богато — та однак немає в нас злиття цієї волі в одно, немає згуртування цього матеріалу в одну трівку силу.

І саме в цьому наша слабосилість. Всюди сьогодні лунає клич, що майбутність належить до організації. Цей клич не тратить значення в приміненні й до католицького життя. Та виринав питання: яка з релігійних організацій найкраще відповідає сучасним вимогам? Чи така організація вже існує в нас, чи її треба щойно творити? Цього рода організацію маємо вже в кат. Церкві, а нею є *Марійське Товариство*.

Щоби виказати, що Марійські організації в дійсно могутним засобом релігійного підйому — вистарчить навести бодай кілька признань, яких Марійські організації успішно отримали від самих Намісників Христових. З величним признанням відносився до Марійських Товариств вже Папа Григорій XIII, відтак Григорій XV. Однака найвище оцінював заслуги Марійських організацій у відродженні релігійного духа, Папа Венедикт XIV. У своїй т. зв. „Золотій Булі“, виписав Він прямо похвальний гімн у честь Марійських Конгрегацій. „Ніхто не повіривби, які величаві і спасенні овочі для осіб усякого стану видала ця гарна інституція“ — каже цей Папа. Великий Папа Лев XIII, не завагався назвати Марійські Конгрегації „серцем християнізму“, що очищує кров та відсвіжує сили катол. Церкви. — Постійним свідком пруживости сил Марійської Конгрегації є історія. Вона виказує, що Марійська організація була могутньою поборницею навіть найстрашніших вресей. Такою оказалася вона передовсім у XVI. і XVII. столітті. Де тільки з'явилася ця організація, всюди входили в життя постанови Тридентського Собору, організувалося католицьке громадянство, будився запал до оборони кат. Церкви. Найновіша історія рівноож може послужити подібними прикладами. Одним з найкращих прикладів цього рода — це приклад Країни ще з тих часів, коли вона творила одноцілу провінцію. З кінцем XIX. та з початком XX. ст. цей народ під оглядом релігійним та обичаєвим стояв дуже низько. Однака після кільканадцяти літ, уже безпосередньо перед війною, виказав він по-дивувідне богацтво матеріальних і духових

засобів. Він тішився загальним добробутом, жебраків у нього зовсім не було, промисл і торговля була виключно в його власних руках, цілий народ був тверезий і господарний, мав велику католицьку друкарню і вірцеву книгарню першого ряду. В суспільному і політичному житті тримався цей народ непохитно католицьких засад, а на четвертому католицькому вічу Словінців, що згуртували понад 30.000 учасників, визнав цей народ су-проти цілого світа, своє католицьке „Вірю“ устами своєго маршала. І мимохіть насувається питання: якими засобами користувався цей народ в осягненні таких небувалих успіхів? Отже належить знати, що цього дочершило Марійське Товариство. Епископ Егліч в порозумінні з іншими епископами скликав усіх отців деканів, а через них і парохів, та освідомивши їх про Марійські організації, вкоротці покрив цілий край густою сіттю цих організацій. В кожному селі й місточку найдено спершу кількою людей, злучено їх в Марійську дружину та вправлювано в кат. житті. Відтак уряджувано епархіальні зібрання, які лучили серця, додавали заохоти й творили могутню суспільну міць. Опісля скликувано краєві віча, що несли в народ глибше зрозуміння потреби кат. акції на всіх ділянках життя. Таким чином народ цей віджив релігійно, національно й матеріально. І хоч сьогодні він розчленований як на три частини — то всежтаки сі частині під кожним оглядом стоять високо.

Так і нам в сучасне „люте время“ треба зорганізуватися в Марійські Товариства, а певно Марія, що вже нераз нас рятувала, порятув љ сьогодні. Початки в нас уже зроблені. А вони такі гарні, що кріплять в нас надію. Тільки не приставати нам на цьому! Марія кличе нас усіх під свій прапор, бо Вона хоче бути Матір'ю цілого нашого народу. Тому станмо враз під лелійним прапором нашої Матери, як її вірна прибічна сторожа. Хай Марійські організації покриють густою сіттю цілий наш край, хай скують нас усіх в одну нерозривну лаву, а це наше згуртування буде певно підставою відродження й поступу цілого народного життя!

ОСИП ЛЕЩУК.

Було колись...

(Мій Свят-Вечір 1920 р.)

На два дні до Свят-Вечора, наш другий курінь девятої Бригади увійшов у село Попова Гребля. Тиснув мороз. Уже пізно в ніч заняли ми свої квартири. Сотник Гойванович з „Історичним Відділом“ закватирався в одного господаря біля школи, а я, з двома писарями того ж Відділу, зараз у сусідньому домі. Хозяйка, середніх літ, кремезана як медведиця, повітала нас криком, лайкою а далі рогачами. Але мої співтовариши почали її вговорювати, що ми лише переночуємо й другого дня пойдемо собі дальше. Ледви вспокійлася. І ми, не роздягаючись, поклалися спати.

— Біда — говорю до своїх співтоваришів, коли ранком худійка знова накрила нас лайкою. — Мусимо шукати іншої хати, бо та ксантипа готова застромити нас на своїх рогачах.

По сніданню розійшлися ми всі три, як тих трох синів з казки, шукати нової квартири. На жаль безуспішно. Ані одної хати не було вже незанятої. Правда, могли ми, кождий в осібна, втиснутися до когось, але на це не хотів згодитися сотник, а трохи нас разом ніхто не хотів приняти. Вертаємося похlopлені назад. Входимо в хату й з дива розкладаємо руки. Коло нашого коша стоїть господар, ростом малий й мізерненький, й перекидає паперами.

— Ви тут що робите? — кричить один з нас і мигом прискакує до коша.

— У вас богато „бумаг“ — віправдується господар, вказуючи рукою на грубезні плики старих газет у коші. — Може прошли трохи?

— Цого не вільно продавати, воно нам потрібне, — пояснюю йому. — Яким правом ти заглядаєш до коша?

— Продали? — допитується облесно господар. — І так маєте їх доволі, а ту ніде дістати, хоч перекинь ціле село. А махорки, страх хочеться покурити...

Ми всі три переглянулися й мало в голос не розміялися.

— Згода, що? Я заплачу грішми, а ходите, хлібом, салом...

— Ми хліба, сала не потребуємо — говорю здобуваючися на байдужність. — І паперу вам не дамо. Нам не вільно! Розуміли? До того ваша худійка така непривітна, нас з хати викидає й то ще під самі свята.

Господиня глипнула з під ока, але не промовила ні слова. Це нас трохи підбадьорило.

— Дайте, дайте... — просить. — Моя жінка лиш лякає. Ви залишітесь і Свят-Вечір відсвяткуємо. — І взертуючися до жінки, сказав: — Най залишиться, правда? — Жінка буркнула щось під носом.

— Ось бачите, жінка годиться, щоби ви залишилися.

Мій співтовариш витяг з коша газету й дав господареві. Цей обома руками вхопив газету, й вдоволений вийшов з хати. Його жінка розкрайла хліб, поклада на стіл і попросила їсти.

— Слава Богові! — шепчу. — Буде нам краще й то таким дешевим способом. — Імо хліб і радіємо. Після обіду беремося за свою роботу. Навіть не счулися ми, як у хату увійшло кількох чоловіків, а за ними ще кількох, поздоровкалися і підходять до стола.

— Гей, не продали нам газет? — гукають.

Мій співтовариш потручує мене ліктем і в трійку сміється. Тут увійшло нараз п'ятьох, а за ним ще двох. Чуємо, а від порога хтось кліче:

— Тут продають бумаги?

Знова рипнули двері й увійшло може десятьох, а за тими знова хтось; вже їх половина хати. Галасують, пчихають, тупають ногами.

— Мені також бумаги — кличе нараз кількох.

— І мені!
— І мені!

До хати входять все нові й нові люди. Робиться глітно, гамірно, гаряче. Ми завзято пишемо даліше.

— Мені газет за дві лопатки*)

— А мені... а мені...

Гамір кріпшав, рух ставав нагальніший, а до хати входять усе нові люди.

— Давайтеж раз ці газети! — хтось кричить і кількох підносить вверх кіш, та вstromлюють там свої руки. Защелестіли панери. Бачу, що не жарт, підношуся з лавки й говорю:

— Люди добре, зрозумійте що це важні панери й їх не може нищити. З них складаємо історію нашої Держави.

Ніхто цого навіть не слухає, і кричать:

— Давайте, давайте, не маємо як купити махорки.

Один тягне газету з коша й наддирає кусень. Я прискакую до коша й вириваю з рук частину газети, а тимчасом хтось ухопив мені свіжозаписану сторінку історії нашої бригади.

— Люди, не будьте дикунами — кричу розсерджені. — Хто взяв записану картку? Мій голос грязне в загальному крику. Стіл сунеться на нас, кіш зачинає тріщати й бачу як з нього витягають газети. Хто зна, що було сталося з газетами, якби не мій співтовариш, що вхопив револьвер і закричав:

— Розійтися, бо стріляю!

На хвилину стало тихо, але ніхто не виходить. Потім знова загуділо:

— Давайте нам бумагу!

Ми всі три стояли безрадні.

— Заплатимо — неслісія голоси.

Не було іншої ради, ми мусили роздати трохи газет, розділюючи по кусневі. Платити ніхто не спішився.

Коли вже хата опустіла, й ми лишилися самі, вдруге причіпився господар хати до нас.

— Дайте, та дайте трохи газет.

— Забираєтесь, не морочте нам голови! — вибухаємо гнівом, свідомі цого, що він нам спровадив сюди пів села людей.

— Я вам за кожду газету одного кріса з десятьма набоями дам, — говорить тихцем, пробігаючи зором по нас трох. — Чуєте? Одного кріса з десятьма набоями.

— Що—о—о? — скрикуємо всі три здивовані.

*) лопатка, укр. гроші вартості 50 карбованців.

ПІД ПРАПОРОМ МАРІЇ

Виділ Марійського Товариства Пань у Перешилі, з 1932 р.
разом зі своїм провідником, о. Др. Й. Чепілею Ч.С.В.

На сторінках нашого часопису вже не раз була згадка про Марійське Товариство Пань з Перешилі. Поміщуючи нині знимку Виділу цього Товариства хочемо заподати кілька даних з історії сеї Дружини. Її засновано при каплиці О. Василіян на Засяню 1916 р. В початках всего кільканадцять Пань до неї зголосилося. Вони разом сходяться на спільні богослуження, відвідують свої наради, тут і там беруть участь в релігійнім чи національнім житті. Із за воєнних замшань, як рівно ж через часті зміни своїх провідників, ся молоді Дружина не могла як слід розвиватись. Щойно в 1924 р., коли її провідником став Впр. о. Діонізій Головецький Ч.С.В.,

теперішній ректор української колегії в Римі, більше скристалізувалася й скріпилася організація. Тоді то вистаранося в Римі о канонічне її затвердження, а тим самим користуючись ласк і привілеїв наданих Марійським Дружинам через Апостольську Столицю, могла ця Дружина зачати жити повним життя. Тепер зростає число членів. Побіч свого внутрішнього життя, розвиває се Товариство живу діяльність і на зовні. Між іншими займається щиро дівчатами згуртованими в приюті, отирає школу шиття, веде курси для неграмотних, в міру своїх фондів розвиває харитативну діяльність. Рік-річно устроює великопостні реколекції для Пань,

— За мало? — То додам ще по десять набоїв. Впялив свій зір у мене й навіть не ворухнувся.

— Дайте нам спокій зі своїми теревенями. Плетете як у горячці, — говорю.

— Не вірите? За всі газети дам два скоростріли з п'ятьма лентами. Но—о—о?

— Чи ви здурили, га? — Сіпаю його за рукав, беру за рама.

— Може хотіли гарматку з набоями? — не перестає тортуватися господар.

— А деж ви маєте ці скоростріли та кріси...? — питав сміючись мій товариш.

— Ха—ха—ха—ха.. Які ви смішні. Хотілиб може забрати?

Го—го—го! Не такий я дурень. Давайте бумаги, будуть кріси, скоростріли! — відрізав ширстко.

— А які маєте кріси пити?

— Ваші й наші, найновішого випуску, на п'ять набоїв.

— Богато?

— Скільки захочете.

Я не міг вийти з дива. Неваже це правда? Чи може він насмівається з нас. Питаю далі:

— На що вам того всого?

— Обороняється перед напасниками. Дивне вам? Наше село дівчі оборонилося перед большевиками, а раз перед Денікіном. Мусимо самі обороняється, царя нема...

В тім входить у кімнату чура сотника, Федь Колодій.

— Що ж там Федю? — запитую, щоби перервати цю чудну розмову з дядьком.

— І не проміняєте? — штоєхає мене за рама господар.

— Побалакаємо про це завтра, — говорю всміхаючись і звертаюся до Федя.

— Най буде так! — сказав спокійно господар і вийшов з хати.

Федь зараз почав роздягатися й готовитися спати.

— А ти що? Ще день! Хба не спав у ноці?

— Спав, але ще хочеться...

— Може горячка? — І з тими словами прикладаю свою долоню до його чола. Голова палахкотіла.

— Тиф!

Заки надійшла господиня, Федь лежав уже за столом на лаві. Під голову дали мійому трохи газет і накрили шинелею. Булаб може хояїка й зовсім його не помітила, якби не це, що в горячці кидався і кричав...

Ранком накинулася голосним криком на нас, а ще більше на хорого, загрозила, що коли до полудня не опустимо хати, то нас самих прожене.

— Хозяйко, майте милосердє, сьогодні Свят Вечір, ніч годиться нікого проганяти з хати! — промовляю до неї. Вона й не слухає цого.

Не було ради, ми вдруге пішли шукати квартири. Федь убрався і вдаючи здорового почав ходити по хаті й час до часу заговорював. Переїшли ми село здовж і в ширину і вже сподудна вернули на свою квартиру. Дивимося, а наш кіш на вулиці. Ми отираємо, а там ледви кілька газет на споді й на щастя книга, в которую вписували ми історію нашої Бригади. В першій хвилі почав я сміятись, а мої товариши зі злости казяться.

По хвилі спамятуємося. Мої співтовариши вскочили до хати. Нагло чую крик. Дивлюся, вони вибігають як опарені назад, а за ними жінка з рогачами. Не було ради. Ми втікли в сусідню хату. Кіш і решту річей притаскали нам наші сусіди.

Вже смеркалося, коли ми нагадали собі про Федя. Шукали ми його добрих дві години, й все надармо.

— Де він подівся? — заходимо в голову. Не смакувала нам кутя, якою гостив нас старенький хоїй, не зауважили ми двох хорих його синів, що разом лежали на широчезній печі. І напевно були би його не нашли, якби не крик тої сварливої хоїї. Виходимо всі (було нас тут тепер п'ятьох на квартирі) і старенький господар.

— Беріть собі того чародія — репетує вона. — Він замовляв і чарував худобу в моїй оборі.

Підходимо до обори. За порогом лежить Федь, стогне й маячить.

— Беріть його хлопці до нас! — говорить дядько. Знайдеться й для него місця.

Беремо його й несемо. Кидаеться нам на руках, кричить, начеб хотів заглушити

займається зорганізованим реколекцій для Панів, і в той спосіб причинюється до заціплення щиро католицьких ідей серед Перешильського громадянства.

В послідніх літах, коли розпочато будову нової церкви за Сяном, згадана Дружина всіми способами старається допомогти при її будові. В тій цілі переводить всякої роди збирки, устроює концерти, фестини, томболі, навіяє зносини з іншими краєвими і заморськими жіночими організаціями, словом: працює на зразок західно-європейських католицьких організацій. Схиляючи з признанням голову перед тими робітницями для Божого царства, рівночасно висказуємо наше щире побажання щоби й по других наших містах та селах, йшло наше жіноцтво слідами Марійського Товариства Пань з Перешильлем.

ОСТАП ДАЛЕКИЙ.

ТО ВІН БУВ.

В ту ніч бачили край поля:
Йтла з Дипиною Марія.
(Вітер товкся по чатинях
Сніг усі стежки завіяє...)

І почули ті, що в тюрмах,
Крізь мале віконце в крати
Як в горі хтось грав на сурмах
Й коляди почав співати.

І малі, що лебеділи
У Свят-Вечері за татком,
Бачили, як в шибку білу
Усміхнулося Дитятко.

І десь там, як син схилився
В той святий, великий Вечір.
Чув — хтось ясний наблизився
І мов руку клав на плечі.

То Він був. Бо потім знову
Бачили Марію в полі —
...В таку святу ніч чудову
Плакала в німому болі...

колядки наших стрільців, що несуться зі сусідних хат. Вносимо його в хату.

— Висадіть його на піч. Помістяться усі три! — приказує дядько. Кладемо його на теплу піч, в середину поміж двох його синів. Стогнуть усі три в горячці й мають.

Нам не хотілося колядувати. Роздягамося й кладемося на землі спати.

Сон мене не брався. Перекидалися з боку на бік і прочі. В уяві моїй виринув спомин діточих свят.

— Снічечка на столі й дідух у куті. Тато, мама, жонатий брат, двох братів молодших, три сестри. Старші колядують, а ми пустуємо, перекидуємося пирогами печеними з сочевицею.

На дворі забрехало пару собак, хтось перебіг через подвір'я. По хвилі чути було два крісові вистріли.

— Що це? — питаю в голос і підношу голову. Якби у відповідь пронеслися вривані слова хорих. Натягаю шинелью, жмурю очі й стараюся вснити. Голову налягають думи, відживають спомини минулорічних Свят.

— Застелений стіл. При ньому тато, братова, один брат, одна сестра й я. Тато засвічує свічку, вона гасне, світить другий й третій раз. Відмовляємо молитву. Тато крає просфору на тарілці, а слози кап... кап... Дивлюся й собі нишечком отираю слози. Одну частинку кладуть тато біля себе й глибоко зітхнувши говорять: „Упокой Господи рабу Божу, мою жінку Марину“. Дві частинки відкладають на бік на тарілці: „Сини мої кохані, деж ви святкуєте?“. Братова в плач. Бачу їх, як на по-клик Батьківщини пішли під Раву. Свічечка гасне. Братова наново світить. Гляжу немата в хаті. „Тату, тату“ — кличу. „Що хо-чеш?“ — відповідаю зі свого місця, зза стола. „Я вас не бачив перед хвилиною“ — говорю. Нагло чути туркіт возів, крик... До хати впадає кількох наших жовнірів, задихають обмерзлих: Відворот з під Угнова!...

Розплюючи очі.— Темно... Старий дядько півлолосом молиться, а на печі стогнуть і маячать хорі.

о. Д. СТУПАК.

Ватикан і православний Схід.

Загально здана річ, що більшевики від ряту літ нищать на території Радянщини Божі храми, Епископів, священиків і вірних; одних убивають, а других висилають в страшні Соловецькі тюрми та на Сибір, де вони гинуть серед великих мук, з голоду й холоду. Таке страшне насилиство над свободою совісті громадян Радянщини викликує у віруючих людей цілого світа велике обурення й протести, як рівно ж глибоке співчуття до тих, що опинивши в більшевицькому "раю", не можуть свободно навіть помолитись, бо їх, за найменший прояв релігійного життя, сей-час переслідують.

В тій статті поставив я собі за ціль по перше описати коротко ті добродійства, створення й труди, які взяли на себе Ап. Престол, щоби злагодити невідрядну долю православних, яких переслідують більшевики за віру й привязання до Церкви, а по друге вказати на єю чорну невдачність, якою відплачується Св. Отців за його добродійства майже весь загал тих російських православних, які находяться поза межами Радянщини.

Як лиши почалися переслідування Церкви в більшевій звернув Ап. Престол свою увагу на Україну і Росію. Папа Бенедикт XV. приказав Ап. Делегації в Царгороді, щоби вона заопікувалася українськими і російськими емігрантами, які в великий скількості опинилися в Туреччині. Київському православному Митрополигові Антонієві віддано там тоді до ужитку літні палати Ап. Делегації.

Православного Митрополита Евлогія, коли він, під час свого переїзду до Сербії, задержався у Львові, приняв дуже гостинно Екс. Митрополит А. Шептицький і то як раз в тій палаті, в якій під час світової війни арештували нашого Митрополита російські органи та заслали в Сузальський монастир. Також подбав тоді митр. Андрій про усі потребні засоби до переїзду в Сербію для митроп. Евлогія і дав йому провідника.

Дня 12. березня 1919. вислав Папа, через державного секретаря кардинала Гаспарійого слідуючу телеграму: "Ленінови — Москва. З достовірних жерел доносять, що члени вашої партії переслідують Божих слуг, головно тих, що визнають православ'є. Св. Отець Бенедикт XV. заклинає вас, приказати членам вашої партії, щоби вони віддавали належну пошану священикам, до якої релігії вони не належали. Вас очікує за се признання всіх тих, хто лишиться вірним завітам людства і релігії".

В кілька місяців по вище наведений телеграмі до Леніна арештували більшевики лат. архієп. Роппа, а випустили його на волю лише в наслідок старань Ап. Престола.

Коли на православного патріярха Тіхона напала якась комуністка, архієп. Роппа звернувся до вище згаданого патріярха письмом, повним співчуття. Тіхон подякував та використав сей случай, щоби висказати своє признання Ап. Престолу. "Господь наш — писав Тіхон — в Своїх недосліджених дорогах віслав на нас тяжкі досвіди. В такій хвилі братня любов є дуже цінною і всі православні дуже тішились, що римський Первосвященик, забрав голос перед Чічерионом, через Кардинала Гаспарійого, з причини переслідування руської Церкви. Прошу Ваше Преосвященство подати до відома Святішого Отця, вислів глубокого признання за сей християнський поступок".

В р. 1919. повстал в більшевій страшний голод. Папа післав сей час голодуючим сто тисяч лір, а 5. серпня 1919. оголосив в тій справі до цілого світа слідуюче письмо: "З берегів Волги визивають о поміч міліони людей, яким грозить люта смерть. Ходить тут про народ, що й так дуже потерпів з причини війни, про народ просвічений Христовим світлом, про народ, який все горячо бажав належати до великої християнської родини. Хоча відділений від нас перегородами, що повстали з біgom віків, то тим близький є він Нашому Вітцівському серцю, чим він нещастливіший. Розміри нужди в там такі великі, що всі народи повинні злучитись для усунення цього".

Повище письмо вислано Начальній Раді Союзників, яка зібралася в Парижі і всім представителям Ап. Престола за границею

в цілі передання його своїм урядам. В телеграмі з дня 21. вересня 1921 р. Папа звернувся знова в справі помочі голодуючим в більшевій до предсідника тодішньої сесії Ліги Націй.

Дня 24 грудня 1921 р. передав Папа для голодуючих Радянщини "без ріжниці віроісповідання", пів міліона лір, а трохи пізніше знова пів міліона лір, виключно для голодуючих там дітей. — Се був один з послідніх заходів Папи Бенедикта XV. і наче послідний привіт мученикам України і Росії, бо 22. січня 1922 р. Папа помер.

Конференція російських послів в Римі висказала своє глибоке співчуття колегій кардиналів з причини смерті Папи, "того Папи, котрий — як гонориться у вище згаданім співчуттю — за часового великого Понтифікату все виявляв свою велику доброживітість для Росії та її горожан".

Пій XI, сей час після вступлення на Ап. Престол, приступив до організації і висилки на Україну і до Росії місій, в цілі несения помочі голодуючим. Місія ця в недовзі вийшла до більшевій.

В тім році (с. в 1922) розпочала свої наради, конференція великороджав в Генуї. Ап. Престол постановив використати сю нараду і вплинути на більшевицького представника на цій конференції Чічерина, щоби: 1) більшевія припинила переслідування віруючих християн, та 2) щоби забезпечити побут згаданої вище місії на території більшевій. В тій цілі прибув 5. мая 1922 р. з Ватикану до Генуї заступник секретара стану і вручив голові конференції і також начальникам по-одиноких делегацій заяву, яка кінчилася слідуючими словами: "Ап. Престол висказув бажання, щоби інтереси релігії, яка є основою кождої правдивої цивілізації, були в Росії забезпеченні". По думці Ап. Престола, держави, які беруть участь в згаданій конференції, повинні однозначно вплинути на більшевицькі, щоби вони: 1) забезпечили на території Радянщини повну свободу совісті, релігії й обрядів, як своїх горожан так і чужинців та 2) щоби недвідмінно майно, яке є власністю якоїнебудь церковної організації в більшевій осталося на дальнє при сїй організації. — Згадану заяву одержав також Чічери.

В цій справі зібралися 10. мая 1922 р. представителі п'ятьох держав, однак їхні наради не принесли ніякого хосенного рішення по думці бажань Св. Отця, через те, що англійський представник Льюїд Джордж поставився ворожно до заходів Ап. Столиці.

Знова 14. мая 1922 р. звернувся Ап. Престол до більшевицької делегації в Генуї і зажадав від неї: 1) освободження арештованого більшевицьким патріярхом Тіхоном і священиків, та 2) звороту сконфіскованих і зареквірованих літургічних посудин, риз, чащ і т. п. Згадані речі мали, після бажань Св. Отця, повернуті до тих церков (католицьких чи православних), з яких їх забрали. За ці речі хотів Св. Отць заплатити, з тим однак застереженням, що за ці гроші має більш. уряд давати підмоги в харчах для своєго голодуючого населення. На цю та інші подібні пропозиції Ап. Престола, відповів більш. уряд відмовно.

Дня 10 VI. 1922 р. зарядив Ап. Престол загальчу збірку на голодуючих на Україні і в Росії, а сам Папа дав тоді два і пів міліона лір на закупно медикаментів та санітарних матеріалів, та відіслав се все на Україну і до Росії.

Однакове відношення до католиків і православних на Радянщині, яке оказав Св. Отць своїми дарами, протестами та жаданнями, не уйшло уваги більшевицьким Тому часопис "Безбожник", з дня 3. квітня 1923 р. писав, що "православна Церква заключила з римо-католіком інтернаціоналом союз та створила спільній фронт проти пролетарської революції". Дальше писав також сей самий "Безбожник", що релігійні переслідування на Радянщині допроводять до такого висліду, якого давніше не можна було осягнути, а іменно до обеднання католицької і православної Церкви.

Судьба ув'язненого більшевицькими Духовенства (патріярха Тіхона, арх. еп. Цепляка та катол. і правосл. священиків) боліла дуже Св. Отця.

Коли за вставленням Папи і на просьбу кантерберійського Архієпископа, англійський уряд зажадав від більшевицьків звільнення моск. патріярха Тіхона і коли це звільнення врешті наступило, заявив патр. Тіхон спрово-здавцеві ньюйорського "Голоса Россії", що "відносно мене Папа виявив в повній зміслі того слова братерське співчуття".

Несення помочі нещасним горожанам більшевій, натрапляло все на величезні переважно з боку більш. уряду, який за кожну хочби найменшу уступку жадав, щоби Ап. Столиця його визнала, чого Вона зробити не могла.

Коли релігійні переслідування на Радянщині не переводились, але ві скріпленим за-в'язтям предоважалися даліше, видав Св. Отець 2. лютого 1930 р. повне широї любові до народів Радянщини письмо, в якім читаемо: "До глубини зворушують Нас муки та страшні злочини, що повторюються й зростають кожного дня, проти Бога і проти всіх дорогих Нашому серцю душ нечисленного населення Россії". — В наслідок сего письма цілий християнський світ обеднався у спільну молитву за страждачу Україну і Росію. Се є один із багатьох доказів, як горячо любить Св. Отець всі народи Радянщини як дуже болить Його серце із за тих терпіння, що їх згадані народи неповинно поносять.

Приглянемося тепер як відплачується православний загал Ап. Престолові за його великі добродійства супоти переслідуваннях православних в більшевій.

Маю на увазі православну інтелігенцію, що живе поза межами більшевій. Ся інтелігенція знає з преси дуже добре про вище наведену діяльність Ап. Престола, для православного населення більшевій, а мимо сего вона в подаючій більшості відплачується наклепами і клеветами у віношенню до Ап. Столиці і Св. Отця.

За доказами сей чорної невдачності далеко йти не треба. Висгарчить взяти лише в руки офіційний орган варшавської православної Митрополії під заг. "Слово", яке висловлює настрої і погляди великої частини польської православної інтелігенції. На адресу Особи Св. Отця сипляться безнастансно в згаданім органі такі зневаги, обидливі слова та очернення, що ними не постидався більшевицький "Безбожник".

Обидливі слова і очернення в у "Слові" все підправлені гумливим сосом і кринами, або злобою і їддо ненависті. Сі напади "Слова" на адресу Особи Св. Отця наберуть ще більше питомого собі значення, коли пригадаємо, що недавно православний Митрополит Діонізій, якого органом є власне оте "Слово", вислав до Св. Отця урядове письмо з подякою за се, що Св. Отць обідав цілий світ у спільній молитві за переслідування православних на Радянщині. Я в той думки, що згадане письмо Митрополига Діонізія було лукане, бо якже пояснити собі ці клевети і зневаги, що одночасно зі словами подяки в листі, сипляться на Особу Св. Отця, в газеті того самого Мигр. Діонізія.

Чиє се все є наглядним доказом, що православні не знають що це довг відчайдністі не говорячи вже про пристойність.

Повага Ап. Престола не стратить нічого зі своєї величини через оті клевети православних, хочби загал православної інтелігенції, згрупованої коло варшавського "Слова", вишукав щораз то нові, більше вираfinувані і більше масні "епітети" на Особу Св. Отця.

Мала просьба.

На іншій місці в сім часописі читаемо заклик до складання жертви на народний пам'ятник — церкву Матері Божої в Перемишлі! І наше українське жіночтво, котре так дуже відзначається набожністю до Матері Божої, повинно від себе зложити лепту на єю шль. Щоби дати всім спромогу до зложение такої жертви

Марійське Товариство Пань — в Перемишлі уладжує 15. II. 1933

Велику Томболю (льотерію)

а дохід з неї піде на будову згаданої церкви. Сею дорогою звертається Виділ сего Товариства до всіх панів і господинь о здолженні якогось фанту на сю томболю (ручна робітка, вишивка, ручник, макетка, подушка, образ, касетка, книжка і т. п.).

ПОКАЖИМО ДІЛОМ, що ми любимо свою небесну Матір, св. Церкву, свій нещасний народ! Всі дарі слати (найдаліше до 10. II. 1933) під адресою: **Д. СЕКЕЛОВА** або **Я. МАНДЮКОВА** (Перемишль Fredry b) (Перемишль Sienkiewicza 17).

Престол св. Священомученика Йосафата

в Катедральній Церкві в Перемишлі, при якому відправляються девятирічі в честь цього нашого Святого.

Давніше був се престол Св. Онуфрія. В 1928 р. уміщено там на бльоках і образ св. Йосафата. Образ цей, що його малював бл. п. о. Ісайчик, представляє хвилю після мучеництва Святого, коли перед його духовими очима стають Пр. Д. М. Жировицька і св. Петро, що виходять йому на зустріч. На Святого паде сніп світла небесної слави. Являються Ангели і один з них вінчає святого, а другий держить отворене Евангеліє на словах „Лз єсьм Пастир добрий. Пастир добрий душу свою пополагает за овци“. Третій держить пальму

мучеництва, дальші лелю чистоти і архієрейську мітру. На скрівавленій долівці, лежить навхрест топір і рушниця. Сей образ такий гарний, такий будуючий, такий опромінений святістю, що прямо приковує глядача. Вона уміщені при образі св. Йосафата свідчать про розівіт почитання Святого в Перемишлі. Особливо гарно пристроють СС. Службниці Пр. Д. М. цей престол на час девятирічі в честь Святого, червоною калиною, пальмами і вишивками.

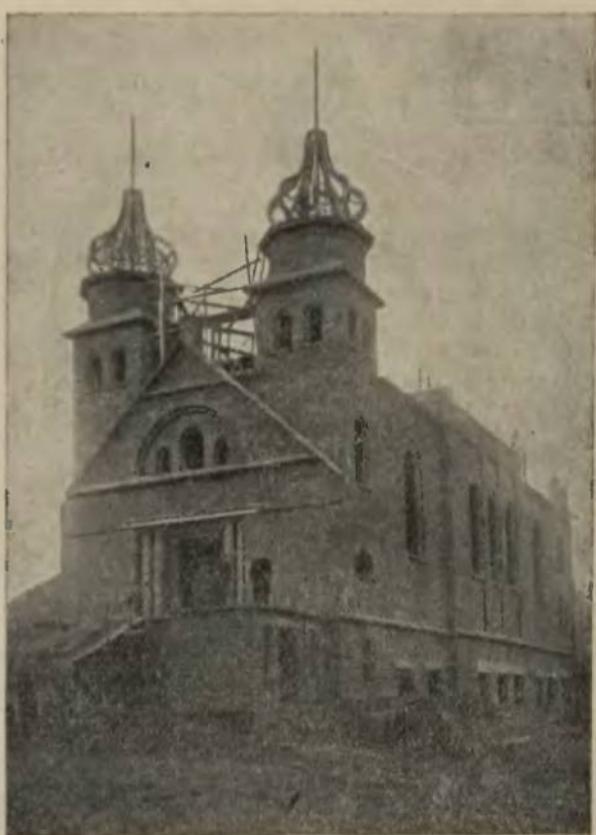
Кождий нехай приєднає бодай одного передплатника для „Бескида“. Тоді можна буде збільшити об'єм і знизити цінник передплати за наш тижневик.

Памятник з часів народного лихоліття.

Чоловік хоче жити, жити як найдовше, коли можливо, то вічно. На тій землі се неможливо, тому кождий бажає бодай малій памятник лишити по собі, що пригадувавби будучим поколінням про його існування, про його діяльність. Такими памятниками засіяна земля. На кождім майдані кроці находимо їх, одні здвигнені по однокімпіями людьми, другі спільними силами, цілими народами.

В минулому році, громадянство міста Перемишля забралося до будови такого живого памятника — церкви на Засянні. В грамоті, которую вложено при посвяченії фундаментів, на вічну пам'ять, написано, що ту святиню будовано зі зборок українського народу, в часах народного лихоліття. Бажаючи лишити по собі сей памятник, громадянство радо складаю на нього свої лепти. Завдяки тій жертвенності доведено будову до даху, як вказує залучена зімка.

Нині комітет лишився без всяких фондів, однак пересвідчений, що розпочате діло спільними силами дається довершили. Тому тепер знова відзвивається до всіх, в котрих груди б'ється українське серце: Поможіть бодай малою жертвою до завершен-

Підведена під дах будова нової церкви в Перемишлі на Засянні.

ия святого діла. Свідомі цього, що будємо релігійно-національну твердиню на наших західних окраїнах, звертаємося з проханням о ю лепту й до всіх наших установ, читалень, кооператив, товариств. Громада великий чоловік! Зложім хочаби тільки по одному золотому, але всі, а скоро запишається в Перемишлі нова свяตіння, стане памятник, котрий розкаже будучим поколінням, що ми й в часах народного лихоліття жили високими ідеалами.

Цатки можна пересилати або до адміністрації „Бескида“, або прямо до рук голови „Комітету будови церкви“ (Перемишль, Засяння).

о. др. ЙОСИФ ЗАСТИРЕЦЬ

Про мало у нас знану облогу Перемишля в 1099 р.

Мабуть уже Рурик мав „перемишляків“ в своїй дружині, коли бурею явився під мурами Царгороду 866 р. Тоді настраждені греки й заспівали вперше акафіст до Матері Божої. Та в поході Олега Віщого, вже історично є вірною подія, що цей Великий Князь по 885 р., (на сто літ заки повстало Польща за Мешка I), з полками зложеними з хорват з над Сяну і Дністра, воював над Чорним Морем і вдруге явився в ними під Царгородом. За часів походів Святослава в Персію, на Болгар та Греків, коли князя не було у вітчині, Мешко з Польщі дістався до небороненого тоді Перемишля. Та Володимир Святий відобрив укріплений Перемишль уже 981 р. Сильно укріпленим городом був Перемишль в 1099 р. і про тодішню облогу та бої за це місто, хочу власне розповісти, бо про ту облогу не згадує пр. навіть Грушевський в своїй великій „Історії Руси-України“, не кажучи уже про других істориків.

Вісти про цю облогу беру з мадярських літописів та праць мадярських істориків.

До облоги Перемишля 1099 р. прийшло ось як: Володимир Мономах з Переяслава зажадав від вел. кн. Святополка II, щоби цей покарав Володимирського князя Давида, який при помочі З. бояр, в тім числі одного поляка, осліпили Василька Теребовельського, брата Володаря Ростиславовича, який княжив в Перемишлі. Святополк зволікав, бо лукаве діло виконав Давид в перозумінні з ним. Вінчики вибрали Святополк і заняв Володимир. Давид втік до Krakova до кн. Володислава, а у Володимирі осадовив Святополк II. свого сина Мстислава, другого сина Ярослава, післав він до угорського короля Кольомана, щоби той дав поміч проти Ростиславичів, а саме против Володаря Переми-

ся і Василька Теребовельського. Святополк мотивував цей крок урядово тим, що землі Ростиславичів належали до його батька Вел. кн. Ізяслава і брата Ярополка, а Ростислав заняв їх без згоди вел. князя. Зазив Святополка був на руку Кольоманові, бо Володар з Половцями нападав на Угорщину. Коли додамо, що Святополк II, постановив видати свою образовану дочку Предиславу за Кольомана, що й справді наступило, то й не диво, що Великий князь з Кольоманом при спільніх інтересах, пішли на Перемишль. Володар мав поміч від брата Василька, а коли Давид вернув з Krakova, де його тета Marja, була за кн. Володиславом, тоді перепросився з Ростиславичами, тимбільше, що у Володимири видали Володареви тих, що осліпили Василька. Давид впрочім оправдувався, що саме Вел. Князь дав йому приказ осліпити Василька. На приказ Володаря удався Давид о поміч до Половців які й прибули зі своїм страшним Буняком Суходивим. Володар замкнувся в твердині Перемишля. Кольоман розложився спершу по лівім березі Сяну, де вливався до нього річка Вігор. Святополк II. мав за завдання зі сходу нападти на укріплення, а особливо вдарити на Половців, які пішли з відсічю на поміч Володареві. Сили Половців були великі, і Святополк не зміг їх побідити. Буняк Суходивий порозумівся з Володарем, котрий боронив мурів Перемишля і вони уложили такий плян: Буняк скрив дві третини війська в лісі під твердинею, а третій частині під проводом своєго вожда, Альтунали, казав напасті на Кольомана, що мав 10 тисяч добірного війська. Коли бої розгорілися на добре, тоді Альтунала почав утікати саме туди, де сковався Буняк з двома третинами своєго війська. Кольоман погнався за Альтуналою, який миттю завернув вже разом з Буняком, а з твердині напав і Володар. Вони окружили велике, як на тодішні часи військо Кольомана і вирубали мечами мадярів в страшний спосіб. На побоєвиці впало також двох угорських єпископів, а саме Каппані і Лаврентій. Тільки кількасот угрів окружило свого короля Кольомана і їм вдалося вчас втечі лісами і нетрями через Карпати на Угорщину. Так

закінчилася облога Перемишля в 1099 р. на велику втіху Ростиславичів і славетних перемишляків.

* * *

При тій нагоді славної оборони Перемишля, годі мені не згадати про дві постаті, яких дії надаються до повісті чи драматичних творів, а які саме вяжуться з обороною Перемишля 1099 р. Ці дві особи це Предислава, жінка Кольомана і їх син Борис. Фатально розбитий Кольоман, чоловік нестійного характеру, що мабуть й писати не вмів, до того як описують його чужі історики, якийсь „поломаний“ і тілом, став докучати Предиславі, жінці великої, київської культури з доби „золотого“ розвою нашої держави. Вона вернула до Київа і там виховувала сина Бориса. Цей Борис то богатир з геройською душою. Коли він підріс, ставався по смерті батька Кольомана, заняти угорський престол. Раз з більшим, то знова з меншим щастям, змагав послідовно до цього, і остаточно засів на тім престолі, шукаючи для свого престола опори в наших землях, які замешкували північ і північний захід угорської держави, нинішнє Закарпаття, з тим віймком, що ми втратили „Срібну Землю“, себто Спискі міста, хоча держимося ще в Пряшові, де маємо свого єпископа і богато парохій. Борис Кольоманович, шукає помочі цісаря Конрада Гогенштауфа, який гостив його у себе в часі хрестоносного походу 1148 р., в австрійського князя Генрика Язомирота і у византійських цісарів. Мимо завзятої боротьби з ворогами, удалося йому вкінці застіти на престолі в Рамі (пізніший Боснії і Далматії), де він і докінчив своєго трудяшого життя повного боїв і пригод. Загальні закиди угорських історіографів, які боронять Кольомана тим, що Предислава поводилася легкодушно, є без значення, бо вони не подают на це ні одного доказу. Розчітувати належалося усім нам в працях заграницьких істориків, а тоді дізнаємося про одну славну для нас подію от пр. про те, що стокілька десяти літ по описаніх вище подіях один з наших перемисько-галицьких князів засів на царськім престолі в сербськім Білгороді! Та про це іншим разом.

Др. М. РИБАК.

ПРО ОХОРОНУ РЕЛІГІЙНИХ ПОЧУВАНЬ.

Дня 1. вересня 1932 року, почало обов'язувати на цілім просторі польської держави нове карне право. Це нове право містить в собі також приписи, що відносяться до охорони релігії та релігійного почитання. Приписи ці містяться в XXVI розділі Карного Кодексу, під заголовком: „Проступки проти релігійних почувань“. Постанови, що відносяться до тої справи, містяться в трьох артикулах — а то 172, 173 і 174 карного кодексу.

Змістом вони короткі. А саме: арт. 172 каже: „Хто публично хулиг Богові — підлягає карі вязниці до 5 літ“ Арт. 173 звучить: „Хто публично зневажає, або висміває правно узанане віроісповідання, або релігійну організацію, правди її віри, або образи, хто зневажає предмети її релігійного почитання, місце призначене до виконування її релігійних обрядів — підлягає карі вязниці до 3 літ. Вкінці арт. 174 каже, що: „Хто злосливо перешкоджує публичному збірному виконуванню релігійного акту, узананого віроісповідання — або релігійної організації, підлягає карі до 2 літ.“

З вище наведеної, звертає на себе увагу те, що в новому кодексі не говориться нічого про спеціальну охорону, ані католицької взагалі — ані греко-католицької релігії з окрема. Кодекс став на загальнім становищі і дав свою охорону усім узананим державою віроісповіданням — тим самим уже католицькій релігії нашому гр. каг. обрядови.

І так в першій мірі заборонена є усяка публична хула Богові.

Це законом заборонене публичне ділання має місце тоді, коли хтось ділав серед таких обставин, або в такому місці, що з його діланням має можність познакомитися більша скількість, нічим зі собою не звязаних осіб. Воно може бути доконане словом, друком, письмом образовим представленням, (промови, летючки, афіші ітд.).

Під поняттям Бог, — розуміє Кодекс не лише Найвище Єство поняте абстрактно, але і такі поняття як Бог Отець, Бог Син, Дух Святий, Свята Трійця і т. д.

Діланням не мусить бути аж викликане негодовання. Ділання є каригідне вже тоді, якщо воно викликує саму небезпеку збудження відемного враження у людей, до яких ділання звернене.

Дальше усі дітки (правди віри) нашої релігії, мають право-карну охорону.

Під предметом релігійного почитання, розуміємо моці, часті освяченого хліба, образи, хрести, фігури Святих — у відріженню від предметів, що належать до виконання Служби Божої і до виконання актів культу. Ті предмети так само є предметом охорони — але о стільки, о скільки образа їх вязатися буде зі зневагою місця призначеним до виконання релігійного обряду — або з злосливим перешкодженням виконання релігійного обряду.

Під місцем призначеним до виконання релігійних обрядів — розуміємо не лише церкви і каплиці — але також кожде місце, на якім відбувається релігійний акт і то навіть тоді коли там ще чи вже нема священика. Само місце заняте через тих, що моляться і в часі виконування даної релігійної чинності в законом узанане як місце призначене до виконання релігійного обряду — і є законом перед заміреною зневагою хоронене.

Цвінтарі — в засаді стоять під охороною іншої постанови закону (арт. 168) — але коли відбувається на них релігійний обряд — і при участі представника культу — то в даній хвилі вони підлягають охороні також з арт. 173 з. к.

Рівно ж не вільно перешкоджувати в злосливий спосіб, то є в зломі намірі, виконуванню релігійного акту (Богосліянням, похоронам, спільним молитвам, процесіям, священикови, що в ризах і з Божим Даром та слугою церковним спішить до хорого, водосвячення на публичнім місці і т. д.) Закон називає злосливим діланням, цілковите унеможливлення виконування даної релігійної чинності, або його значне утруднення, в замірі докучення чи зроблення прикрости, що викликує почування нездовolenня в душах вірних.

Найвища кара при узглядненню усіх лагодячих обставин, а навіть в случаю, коли справник не був ще ніколи караний, виносить при двох перших артикулах то є 172 і 173 — 6 місяців вязниці, а при артикулі 174 — 7 днів арешту. Караб за вище згадані злодіяння Суд, який ділає на домагання публичного обвинителя (прокуратора).

В менші яскравих випадках можна мати охорону в законі з II/VII. 1932, та відправи о проступках. В таких справах караб Староство.

Найважнішими під цим оглядом є постанови арт. 28 і 29. А саме арт. 28 каже, що

хто криком, голосом, алярмом, або іншим вибром заколочув публичний супок — підлягає карі арешту до 2 місяців, або гривни до 2.000 зол., а арт. 29 каже, що хто нарушує приписи порядкові про поведінку в публичних місцях — о скільки його поведінка не підходить під остріший спеціальний припис — підлягає карі 25 зол.

Проступки передавнюються за час одногодину.

Тому в сумнівних справах належить зробити відразу два донесення — одно до Суду, згідно до Прокуратора — а друге до Староства.

З ДІЄЦЕЗІЙ.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Ювілейне свято 25-ліття священства Іх Преосвященства Йосафата Коциловського в державній перемиській гімназії.

Як ми вже мали в „Бескиді“ зможу зазначити, з приходом нового директора повіяв у тут державній гімназії новий дух. Проявився він також і в ділянці релігійно-морального виховання. Через це наступила повна гармонійна виховна співпраця, якої прояви відбиваються також і назовні.

І так у числі 47. м.р. „Бескида“ писали ми про гімназійне Богослуження дня 26. листопада, в день св. Священомуч. Йосафата в наміренні еп. Кир Йосафата, а в сім числі хочемо подати нашим читачам до відома, як державна гімназія вшанувала 25-літню річницю священства Іх Преосвященства Йосафата, нашого перемиського Епископа Ординарія.

Улаштованням ювілейного свята зайнялася сама гімназія і тов-о „Батьківський Кружок“ при тій же гімназії. Торжеству цьому надано характер концерту-академії, на яку запрошено також Преосвященого особисто.

Академія відбулася дня 13. грудня 1932 р. в читальній гімназійній салі о 4. год. пополудні. Входова брама будинку була прикрашена зеленою з написом: „Вітай Владико“. Саля була святочно прибрана ялинками, вінцями з ялинкових гілячок, а на фронтовій стіні на килимах висів великий портрет св. Отця Пія XI, а під ним виднів портрет Преосвященого Йосафата, прикрашепі хоруговками о національних красках українських та папських кольорах. Крім цього на цілім фронтоні вибивався мистецько викінчений напис: „Многая Літа“.

Саля переповнена була шкіл. молодю учительським збором з родинами, батьками дітвори, з яких деякі аж з сусідніх сіл приїздили, щоби взяти участь у святі. Крім цього були запрошенні гости, між якими видно було Преосвященого еп. помічника Григорія Лакоту, з поміж крилошан о. митрата Пинила, о. ректора Гмітрасевича, о. канцлера Грицяєвського, о. шамбеляна Гринника, о. проф. Орецького та інших.

Входячого Преосвященого - Ювілята стрінули на входовій брамі душистири цього заведення о. о. проф. Голінський та Білинський, а при тріумфальній брамі, повитали Іх директор гімназії п. С. Шах та голова „Батьківського кружка“ радник Окр. Суду п. Вол. Подгурський і серед шпалерів молоді впровадили Ювілята на салю. Усі присутні повітали входячого Епископа повстанням з місці, а зібраний на естраді гімназійний хор, під управою проф. Волянського, відспівав кантуту Д. Котка: „Привіт Владиці“.

Відтак на тлі зібраного хору промовив до Владики директор гімназії. У своїй речевій промові зобразив директор ідею цього ювілейного свята та підніс потребу його влаштування з педагогічної точки погляду. „Школа ця, говорив між іншим промовець, державна і світська, але її віроісповідний характер очевидний, бо й учні й учит. збір і директор греко-католицькі; тому й релігійно-моральне виховання молоді цього заведення мусить іти по лінії науки греко-католицької церкви. А що Ви, Владико, є найвищим в тій епархії учителем греко-католицької ідеї та найвищим інтерпретатором церковної традиції, то й ми, яко перемиські епархіяне, застосовуємося до Вашої ідеольготії й узгіднююмо реліг. нац. виховання в нашій школі

з Вашими католицькими поглядами на виховання української молоді під теперішню пору. А ювілейне це свято використовуємо в тій цілі, щоби це наше становище зазначити та щоби дати можність молоді зближитися до свого Владики, а Владиці до дорогої йому гімназійної молоді, чого до цього часу на тутешніх землях не було“. Підчеркуючи велику виховну вагу такого зближення молоді до свого Епископа зложив директор найсердечніші побажання, Ювіляту а зібраний хор відспівав многощітєві.

Потім виголосив хлопчина з П. кл. спеціально на це свято уложеній вірш п. н. „Вітайте, Владико“, а муж. гімназійний хор відспівав псалом Бортнянського „Велика слава“. Тоді привітав Преосвященого Владику ученик кл. VIII, іменем усієї шкільної молоді, а зокрема тої, що згуртувалася в кружку „Марійської Дружини“. Понім відограла смичкова оркестра під управою проф. К. Вахнянина Gounoda: „Ave Maria“, а хор відспівав Бетовена: „Tихий вечір“. Під конець виступив представник „Батьківського кружка“, адвокат Др. Микола Рибак, і іменем батьків, що посилають синів до перемиської гімназії, повітав у краснорічівій мові Владику, з нагоди Його ювілею та зложив Йому іменем зібраного в салі старшого громадянства як найщіріші побажання. Просьбою о благословенство закінчив бесідник свою промову.

Тоді Преосвященний Владика - Ювілят зворушеній щирістю видимо промови, виголосив до зібраної молоді і своє цінне слово, в котрім пробивалася радість, що молодь наша, серед теперішніх тяжких для релігії часів, виховується і релігійно і в католицькі ідеольготі, та проявилася чутливі нотки смутку, що не всюди воно так є. Вказав молоді на єдино правильну житейську дорогу — дорогу християнських чеснот та піdnіс вартість української молоді, по католицькі вихованої, для будуччини Церкви та українського народу. Під кінець подикував господарям за влаштування свята, а зібраним за прояви синівського привязання до епископського престола, а міш. хор відспівав „Многая Літа Владиці“.

Свято зробило на зібраних помітне враження, а у молоді полішило нестерпний на ціле їх життя спомин.

Цілість академії була у своїй програмі послідовно продумана, у виконанні ефективно проведена, тому й вартість її під виховним оглядом глибока; так під оглядом релігійним як і національно-громадянським. І це якраз заслуговує на підчертнення.

Учасник.

Т-во „Епархіальна Поміч“

має на складі:

Життя св. Йосафата	0·25 зол.
Штунда	0·25 "
Малий Молитовник	0·20 "
(третій наклад)	
Передшлюбний дарунок для женихів	1·00 "
Щоденні молитви (латинкою)	0·10 "
Заковляти при одночасному надсланні належності на адресу:	
„ЕПАРХІАЛЬНА ПОМІЧ“ ПЕРЕМИШЛЬ,	
пл. Чацького 12.	

Переписка Редакції.

Попередне число „Бескида“ не появилось з технічних причин. Слідуюче появиться нормально з датою 16. січня ц. р.

В останній хвилі Редакція рішилась не висилати Урядам Парох. подвійно скількості святочного числа, за деякими виїмками.

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ

Інж. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-ка

СПІЛКА З ОБМеженою ПОРУКОЮ

ВСЯКОГО РОДА
ПОРУЧАЄ
ФАБРИКА

ЛЬВІВ 15, вул. ОКРУЖНА число 108 а.

Телефон 57—48.

З католицького життя.

Преосв. Епископ Кир Йосафат Коциловський, проголосив в "Епархіальних Відомостях" за січень 1933. Пастирський Лист до Всеч. Духовенства і Вірних Епархії. В листі дякує Владика духовенству і вірним за численні бажання надіслані Йому з нагоди Ім'янин, 25-ліття священства і 15-ої річниці Епископства, вказуючи рівночасно на потребу якнайтісшої співпраці духовенства і вірних зі своїм Епископом в ниніших часах. Описля описує Преосв. Владика відвідини у Св. Отця Пія XI. в Римі, в листопаді 1932 р., коли то всі гр. кат. Епископи, складали Йому ширу подяку за Духовний Семинар ім. Св. Йосафата, що його збудував Папа власним коштом. Св. Отець виголосив бесіду до наших Владик, в котрій між іншим сказав: "Тішуся, що бачу Вас, Епископів-Пастирів того народу, що переживає такі важкі хвилі. З радісним серцем Ми жертвували Вам той будинок, щоби Ви його мали за свій, щоби Ви у своїм дому могли відбувати конференції, щоби в ньому могли виховуватися Ваші питомці, надія Ваша і Наша, щоби могли зростати в чеснотах і святощі, подібно як Покровитель тої Семинарії св. Йосафат". З бесіди Св. Отця віс незвичайна щирість і спочуття для недолі українського народу. Okremo були приняті Св. Отцем наші питомці з о. о. Настоятелями.

Цю хвилю відвідин підносить Преосв. Владика як подію історичну для нашої Церкви в останніх часах і поручає вірним, щоби духом і молитвою лучилися з Головою Церкви і щоби своїх дітей учили молитися в наміренні Св. Отця.

Під кінець Пастирського Листа складає Преосв. Владика духовенству і всім Вірним святочні та новорічні бажання.

ВАЖNІШІ ПОДІЇ В СВІТІ.

Уряди Болівії і Парагваю, які ведуть зі собою оружну війну вже кілька місяців, згодилися на предложення св. Отця, перервати зовсім воєнні ділання на час свят Різдва Христового.

Велику політичну, територіальну і культурну самоуправу заповів президент Чехословаччини Масарик, для Закарпатської України, в розмові з одним мадярським газетним письменником.

Колиб вибухла нова війна, то вона довелаби до знищення господарства і західньої культури. Так сказав визначний нім. генерал Гренер.

Американський президент Гувер заявив, що не буде сам полагоджувати справи з європейськими довжниками, а лише це нововибраному президентові Русвельтові. Спадщина справді не до позавидування.

В Москві арештовано цілу масу студентів, в тому числі й таких, що належали до комун. партії. Кажуть що ці студенти підготували якийсь заговір чи бунт. Та ніякі арештовання большевицьким царям не помогуть, бо в державі, яка повстала з бунту, ніколи не переведуться бунти.

Про зміни в польському уряді почали ходити в мин. тижні уперті слухи. Кажуть, що має уступити міністер внутр. справ Першкі, а йому до компанії також мін. скарбу Коц.

Китайські повстанчі відділи, що їх заскоцила гостра зима в полі, без відповідного одягу і провіяютів, переходятя масово до Японців, застерігаючи собі свободу особисту і ненарушимість кишень, повних очевидно награблених грошей.

В болгарській столиці Софії уладили в білий день густу стрілянину в середмісті, дві ворогуючі зі собою революційні партії Македонців. Були при цьому убиті і ранені.

"МИЛОСТИВИЙ РІК 1933." — СВЯТВЕЧІРНЕ ПОСЛАННЯ СВ. ОТЦЯ.

У Святвечір рознесло радіо з Ватикану послання св. Отця до цілого світа. В цьому посланні, овіяному незвичайним теплом любові, ділиться св. Отець з людьми своїм болем, співчуттям і журбою за долю переслідуваної Церкви в Мексику, Еспанії та на Сході Європи, за долю бідних і працюючих людей, бо їх передовім тяжко гнобить сучасна, найбільша в історії людства, господарська кріза. Св. Отець благає Всевишнього, щоби зіслав світло мудrosti, справедливості і християнської любові близького, на тих, що кермують

земськими справами народів і держав. Великий смуток, біль і журбу, осолоджуєтъ св. Отцеві тріюфи католицької Церкви, передовсім з нагоди минулорічного Евхристійного Конгресу в Дубліні (Ірландія), в пишному розвитку місійних праць і Католицької Акції.

На цілий 1933. рік, зарядив св. Отець "Милостивий рік", який зачнеться 2. квітня 1933., і тривати буде до 2. квітня 1934. р. Це буде рік молитви і покути, з усіми добродійствами, які є з тим звязані для добра душ вірних.

ЩО КРАЩЕ — ЧУЖА ШКОЛА ЧИ НЕГРАМОТНІТЬ?

Під таким заголовком появився у варшавській "Газеті Польській" (ч. 349), діпні з Альбанії, про тамошні школи, які утримувалися за гроші і під освітню опікою урядів Італії, Греції, Югославії і Румунії. Нагло альбанський уряд заборонив альбанцям посылати своїх дітей до чужих шкіл, так в самій Альбанії як і поза її межами. Один альбанський, щоденник пише з того приводу, що „сто разів краще взагалі не ходити до школи, ніж

ссати отрую з чужого жерела. Неграмотний може бути добрим патріотом, а вихованок чужої школи ніколи". Дописувач додає від від себе увагу, що може це й слухне. — Нам здається, що неслухне, бо опір школя впливає на виховання дитини Церква і дім, а неграмотність можна і треба поборювати незалежно від чужої школи і без неї. Неграмотного може опутати всякий пройдисвіт.

ПРОТИ ЗБІРНИХ ГРОМАД І ПОСЕРЕДНИХ ВИБОРІВ.

На останньому засіданні варшавського сейму, виступили укр. посли проти пляну уряду завести в цілій Польщі збірні громади (гміни), як це було колись в б. Росії, а тепер є ще на Волині і тзв. Конгресівці. Укр. посли сказали, що уважають цей плян дуже шкідливим для укр. народу, бо: 1) наші селяні мусили платити нові великі податки на удержання війтів і гмінних урядників, 2) Війтами могли бути люди, які не живуть в даній громаді, а були перенесені навіть з дру-

го кінця Польщі. По всій правдоподібності назначуваними війтами, секретарями, і урядовцями гміни бувших, вислужених поліції і військових, бо вибір їх залежав виключно від староства, 3) Гмінну Раду вибиралоби не усе населення громади, але делегати гром. зібрания. — Дальші наради над тою справою відложено до дня 10. січня 1933 року. — Плян цей буде правдоподібно остаточно ухвалений більшістю голосів урядової партії в сеймі.

ЦІКАВЕ ЗАРЯДЖЕННЯ.

Львівський шкільний куратор, зарядив, що підписи батьків під деклараціями в справі шкільного плебісциту, мусять бути нотаріально потверджені. В той спосіб хотів згаданий куратор, унеможливити взагалі переведення шкільного плебісциту, а готові вже плебісцитові акти уніважнити. В тій справі писали і їздили представники Укр.

Парл. Репрезентації до міністра освіти, який заявив укр. делегатам, що розпорядок львівського куратора не має законного узасаднення і що він візве цього куратора дати вяснення його беззаконного розпорядку. — Побачимо який буде успіх тих заходів.

—о—

МАСОВІ АРЕШТИ І РЕВІЗІЇ ПО ЦІЛОМУ КРАЮ.

Преса доносить про ревізії і арешти, які за останніх кілька тижнів йдуть без устанку по цілому краю. Ревізії і арешти відбуваються так по наших містах як і селах. В звідомленнях преси про це, чути найчастіше про арешти і ревізії у Львові, Станиславові, Тернополі, Дрогобичі і Дрогобиччині, Стрийщині, Самбірщині, Бережан-

щині, Радехівщині, Зборові, Рогатині, Рожнітові, Перемишлянщині, Копичинеччині, Теребовельщині і т. д. Яка властива причина тих арештів і ревізій наразі невідомо, бо годі повірити, щоби всі ці місцевості мали що небудь спільног зі знаними по-діями в Городку.

ВСЯЧИНА. — У Варшаві мали місце напади і грабіжі склепів і магазинів. Арештовано кількох комуністів. — **Безробітні** місточка Мауер (Австрія), збудували в своїй околиці прекрасні дороги. Їх було разом 45. душ. — В Нью-Йорку відбулося величезне вче, на якому ухвалено горячий протест проти переслідування католиків в Мексику. — У Львові появилися дві нові укр. газети: тижневик "Наш Пропор" і гумористичний журнал двотижні. "Комар". Одну і другу газету видає І. Тиктор. — В Золочеві почав виходити двотижневик "Золочівське Слово". Видає його "Молода Громада" в Золочеві. — На підставі проголошення амністії в Німеччині звільнено з тюрем 4.800 політ. вязнів. — В церкві в Самборі доконано святотацтва. Невідомі досі злочинці вкрали золочені срібні корони з образу Матері Божої, висаджувані дорогими каменями, та одну чашу. — **Лікарі** ствердили, що діти ростуть на високість, найбільше на весну і в часнім літом. Навазі прибувають найбільше в осені, а найменше на весні. — **Загальне** число членів пластових католицьких організацій виносить 450 тисяч осіб.

Всіх пластунів на цілому світі є 2. мільйони 112 тисяч. — **Ватиканські** гроші (срібні, нікльові і мідяні) будуть вибиті в 1933 р. на суму 1 мільйона лір. Золоті гроші будуть вибиті на суму до 5. мільйонів лір. — **Швайцарська** Національна Рада, вибрали президента на рік 1933. католика Дольфуса. — **Газети** повідомляють, що "Народний Дім" у Львові находитися на передодні ліцитації. Так догосподарилися рускі політики з комісарем Бачинським на чолі — **Одноразовий** наклад католицьких газет у цілому світі виносить 40 мільйонів примірників. В 1913. році усі катол. газети виходили в накладі 3 і пів мільйонів примірн. — **Большевицькі** газети в большевії мають одноразовий наклад 37 мільйонів прим. До цього числа треба ще додати наклад околі 1500 газет військово-армейського характеру, о незнанім близьше накладі. — **В порівнянні** з 1930 роком зменшився річний наклад всіх газет, що виходять в Польщі, в 1931 році, о 26 і пів мільйонів прим.

На прес. фонд "Бескида": Питомці Дяк. Інституту, з нагоди ім'янин Впр. о. Настоятеля — зл. 800

ІВАН ДУЧИНСЬКИЙ

ПЕРЕМИШЛЬ, ул. Асника 1.
КОЛО КОСТЕЛА ОО. ФРАНЦІШКАНІВ.

Найдешевше жерело СОЛІДНОГО ТОВАРУ.

Олена Кульчицька
арт.-малярка

виконує на замовлення церковні образи — а також поручає
артистичні КИЛИМИ з робітні
ОЛЬГИ і ОЛЕНИ КУЛЬЧИЦЬКОЇ

Ринок 28

Перемишль.

Заходом Марійського Товариства Пань в Перемишлі, відограють сього року П. Т. Учениці Учит. Семінара

„ВИФЛЕЄМСЬКУ НІЧ“

Вистава відбудеться в „Народнім Домі“:
19. I.вечером
i 5. II. в полудні.

Дохід на будову Церкви за Сяном. — Подробиці в афішах. — Проситься о численну участі!

ЧИ ВІ ВЖЕ ЗНАСТЕ,
що часопис для дітей і молоді

„НАШ ПРИЯТЕЛЬ“

редагованний в релігійному та патріотичному дусі, знізив передплату на
ДВА ЗОЛОТИ ЗА ВВЕСЬ РІК?

Поспішіться отже і запренумеруйте для своїх дітей цю милу газетку з гарними ілюстраціями, виховуючими оповіданнями та цікавими віршиками.

Досі розійшлося в світ звич міліон примірників цеї пожиточної газетки.

Замовляйте, висилаючи одночасно гроші, по адресі: „Наш Приятель“, Львів, скрітка почтова 108.

(Кonto PKO — Варшава 152.518).

Викупте у фірмах що аноннуються в „Бескиді“.

РІК ОСНОВАННЯ 1808.

Відзначена численними медалями на краївих і заграницьких виставах, найстарша і найбільша в краю

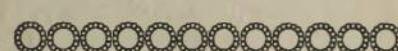
ЛІЯРНЯ ДЗВОНІВ

Братів Фельчинських

в Калуші

вул. Сівецька 15.

відливає на замовлення дзвони поодинокі, як також цілі групи дзвонів довільної величини й тонів, перетоплює старі, розбиті дзвони; посидає стало на складі більшу скількість дзвонів церковних, шкільних і вежових, ваги від 10 до 500 кг, як також дзвінки захристійні, процесійні й всякої рода дзвінки до Служби Божої, виконує комплектні зализні дзвінниці.

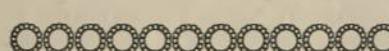
НАЙНИЩІ ЦІНИ!

Л. Фельчинського і Сина

В ПЕРЕМИШЛІ

вул. Красінського 63.

ДОГІДНІ УМОВИ ПЛАТНОСТИ.

ВСІ любителі радія, всі хто хоче мати гарно, практично і дешево устроєну кімнатну електричну інсталяцію, всі хто потребує чого небудь, що входить в обсяг радіо — чи електротехніки, — найдуть у нас фахову пораду та дешевий, солідний і свіжий товар.

Направляємо і переробляємо стари радіові та інші в наш обсяг входячі апарати, на нові, після найновіших зразків.

ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК ГІПОТЕЧНИЙ Акційна Спілка

ЛЬВІВ, вул. СЛОВАЦЬКОГО ч. 14.

Адреса телеграфічна: Землебанк Львів.

Жировий рахунок в Банку Польським.

— ВЛАСНА КАМЕНІЦЯ.

ПРИЙМАЄ

І ВИПЛАЧУЄ

ВКЛАДКИ в Золотих і Долярах.

ПЕРЕПРОВАДЖУЄ інкасо у всіх

місцевостях краю і заграницею.

У всіх краях Європи й Америки власні кореспонденти.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ НА ПРАЗНИК РІЗДВА ХРИСТОВОГО В КАТЕДРАЛЬНИХ ХРАМІВ в Перемишлі:

6 (24) П'ятниця: Навечеріє Рождества Христового. — О год. 8 рано Часи царські. О год. 10 рано Співана Сл. Божа св. Василія Великого з Вечірнею. — Читані Сл. Божі о год. 6, 7 і 8.

7 (25) Субота: Рождество Христово. — О год. 5 рано Навечеріє Велике з Літцею, відтак гомілія: Утреня і часи. — Читані Сл. Божі о год.: 5, 6, 7, 8, 12. — О год. 9. співана Архієрейська Сл. Божа. — По полудні о год. 4. нечірня і коляди.

8 (26) Неділя: Собор Пресв. Богородиці і св. Йосифа Обручника. — О год. 6 рано читана Сл. Божа з виставленням Найсв. Тайн, відтак гомілія утреня і часи. О год. 10. співана Сл. Божа. — Читані Сл. Божі о год.: 7, 8, 9 і 12. — По полудні о год. 4. вечірня, відтак молебен до св. Йосифа, проповідь і супліція.

9 (27) Понеділок: Св. Првмч. Стефана. — Порядок передпол. як в неділю. — По полудні о год. 4. Вечірня і коляди.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР.

7. I. (25. XII.) Субота. Рождество Христово. (Загальниця). Час заказаний. Рано повечеріє вел. з Всеночним як в Трефол.

Устав. Утреня вел. На Бог Гдь троп. празн. 2 р. Сл. Ін. 1 р. Катизми ряд. Сідалі празн. Полицелі. Величаніс і Сідал. пополіелей празн. Степенна 4. гл. 1. антиф. Прокім. Еванг. і стихира празн. Канони празн. Катафас. Христос ражд. По 3. п. Іпакой празн. По 6. п. конд. ікос празн. По 8. п. Припіл і їркос 9. п. По 9. п. Світил. празн. 3. р. На Хвалите стхр. празн. Славосл. вел. троп. празн. Часи. троп. і конд. празн. Служба Божа. Златоуст. Антиф. празн. троп. Сл. Ін. Конд. празн. „Елеція“. Прокім. Апост. Алл. і Еванг. празн. За Достойної і Прич. празн.

8. I. (26. XII.) Нед. по Рожд. Хр. Св. Йосифа Обр. Собор Пр. Богород. Гл. 4. Єв. 7.

Устав. Веч. вел. Бл. муж. На Гди возв. стхр. воскр. 3. празн. 4. і Свят. 3. Сл. Свят. Ін. догм. 4. гл. Вход. Прокім. Стхвні воскр. Сл. Свят. Ін. празн. Троп. воскр. Сл. Свят. Ін. празн. Повеч. мале. Утрення вел. На Бог Гдь троп. воскр. 2 р. Сл. Свят. Ін. празн. Сідал. воскр. і проче до канона воскр. Канони воскр. Богород. празн. і Свят. Катаф празн. По 3. п. конд. ікос празн. і Сідал. Свят. По 6. п. конд. ікос празн. Свят. По 9. п. Світил. воскр. Сл. Свят. Ін. празн. На Хвалите стхр. воскр. 4. празн. 4. Сл. Свят. Ін. преблагословенна. Славосл. вел. троп. Воскрес із гроба. По отпусті Сл. Ін. стхра. еванг. Часи. троп. воскр. Сл. на 1. і 6. празн. на 3. і 9. Свят. Конд. на 1. і 6. празн. на 3. і 9. Свят. Служба Божа. Злат. Антиф. празн. троп. воскр. празн. Свят. Сл. Конд. Свят. Ін. празн. Прокім. Прич. нед. Свят. 9. I. (27. XII.) Понед. Прмч. Стефана. 10. I. (28. XII.) Вівтор. Мч. 2000 в Нікомидії. уб. 11. I. (29. XII.) Середа. Дітній уб. в Вифлеємі. 12. I. (30. XII.) Четвер. Мчц. Анизій. 13. I. (31. XII.) П'ятн. Віддання Празн. Прп. Меланій.

14. I. (I. I.) Субота. Обріз. Госп. Св. Василія Вел.

Устав. Вечір. Вел. Бл. муж. На Гди возв. стхр. празн. 4. Васил. 4. Сл. Васил. Ін. празн. Вход. Прокім. Чтенія. Стхвні Васил. Сл. Васил. Ін. празн. На благосл. хлібів троп. Вас. 2 р. і празн. 1. р. Утрення вел. На Бог Гдь троп. празн. 2 р. Сл. Васил. Ін. празн. Полицелі і Велич. Степенна 4. гл. Прокім. Еванг. і стхра Васил. Канони празн. 1. Свят. Катаф. Глубини. По 3. п. Сідал. Васил. Сл. Ін. празн. По 6. п. конд. ікос Васил. По 8. п. прип. празн. і Свят. 1. п. Свят. Свят. Сл. Ін. празн. На Хвалите стхр. празн. 3. і Свят. 3. Сл. Свят. Ін. празн. Часи. Троп. празн. Сл. Свят. Конд. на 1. і 6. празн. на 3. і 9. Свят. Служба Божа Васил. Вел. Антиф. повседні. Троп. празн. і Свят. Сл. конд. Свят. Ін. празн. Прокім. Алл. і Прич. Обріз. і Свят. Ап. і Єв. Обріз. і Суб. перед. Просвіщ.

15. I. (2. I.) Нед. перед. Просвіщ. Гл. 5. Єван.

8. 16. I. (3. I.) Понед. Пр. Меланій. 17. I. (4. I.) Вівтор. Собор 70 Апост. 18. I. (5. I.) Середа. Навеч. Богоявл. Часи царські. Служба Божа Васил. Вел. з Вечірнею.

19. I. (6. I.) Четв. Богоявлення Госп.